

I mittens rike

Presentation om svenskt väljarbeteende
för Centerpartiets partistyrelse 5 juni 2020

HENRIK EKENGREN OSCARSSON

Professor i statsvetenskap med särskild inriktning mot valforskning
Forskningsledare vid Valforskningsprogrammet
Göteborgs universitet

Agenda

1. Flytande väljare
2. Sakfrågorna som avgjorde riksdagsvalet 2018
3. Vem röstade på Centerpartiet 2018?
4. Centerpartiets elektorala potential

1.

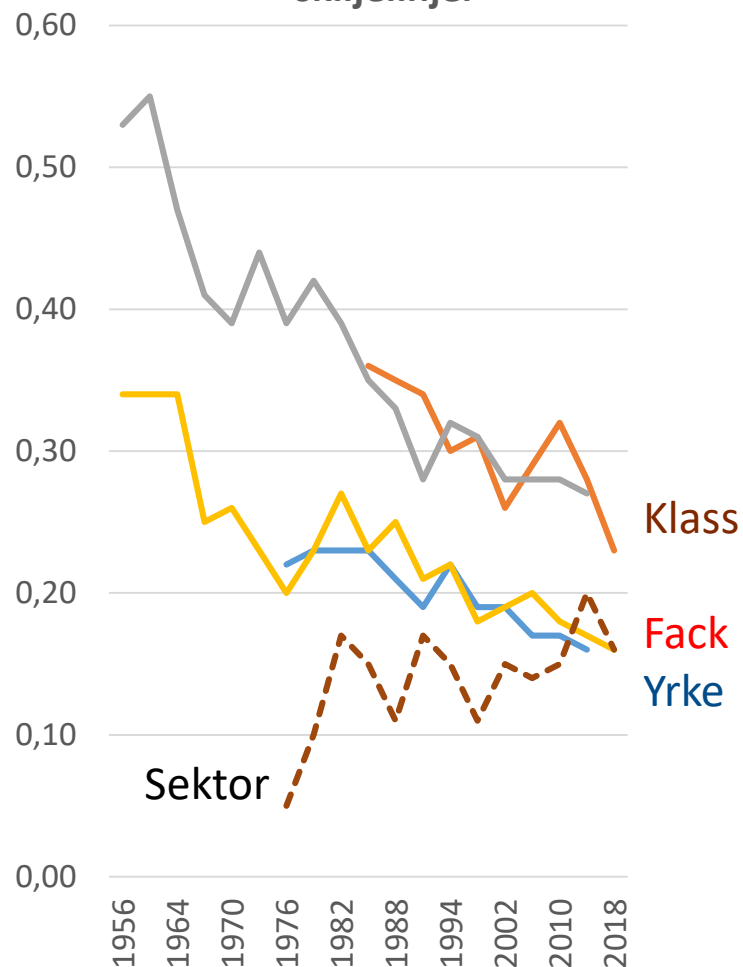
Flytande väljare

Långsiktiga strukturella förändringar av svenskt väljarbeteende
Väljarrörlighet och väljarstabilitet
Partiernas spurtvinster och spurtförluster i valrörelserna

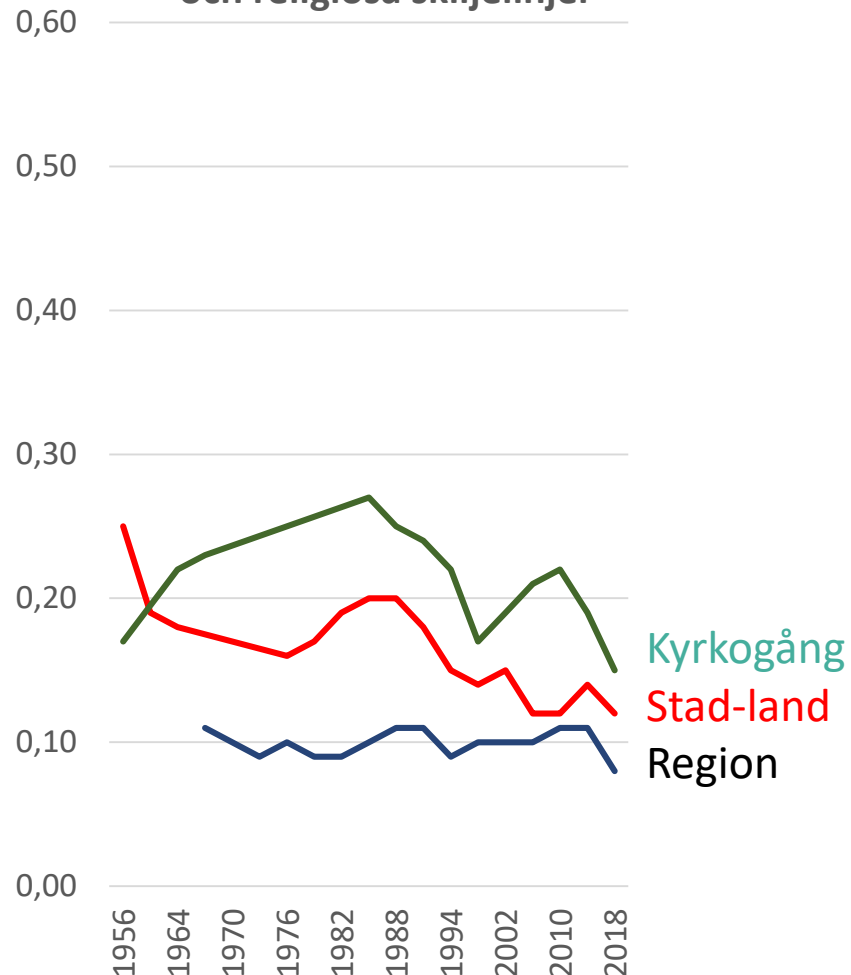
Vilka sociala skiljelinjer blir politiskt betydelsefulla?

Samband mellan grupptillhörighet och partival i svenska riksdagsval 1956-2018 (Cramers V)

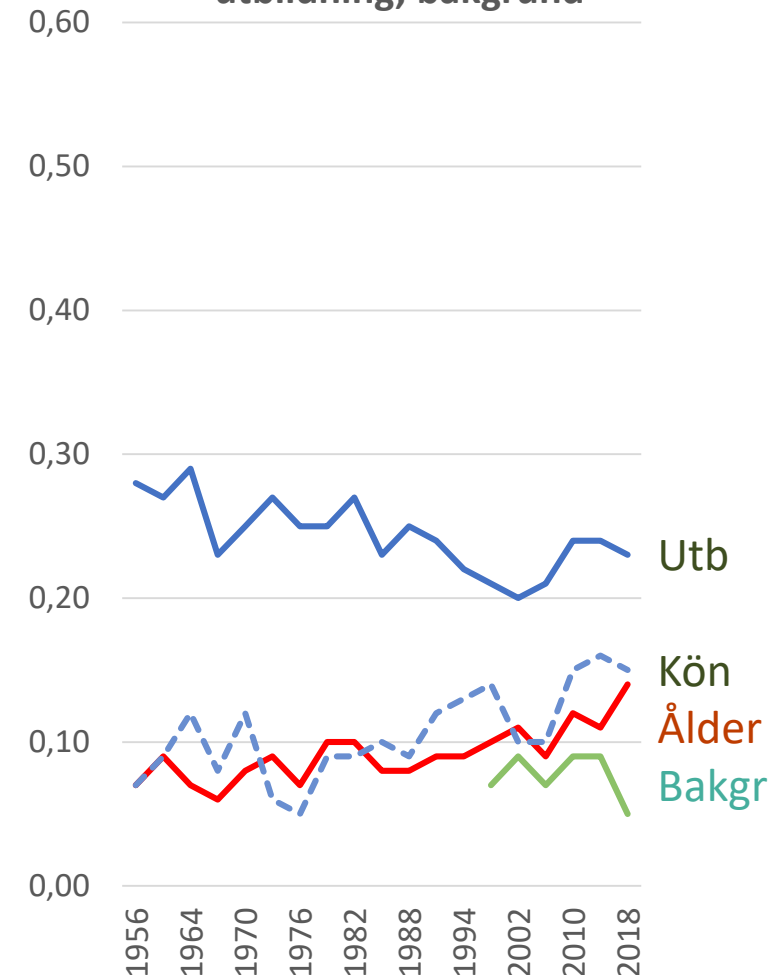
Arbetsmarknadsrelaterade
skiljelinjer

Stad-land, regionala
och religiösa skiljelinjer

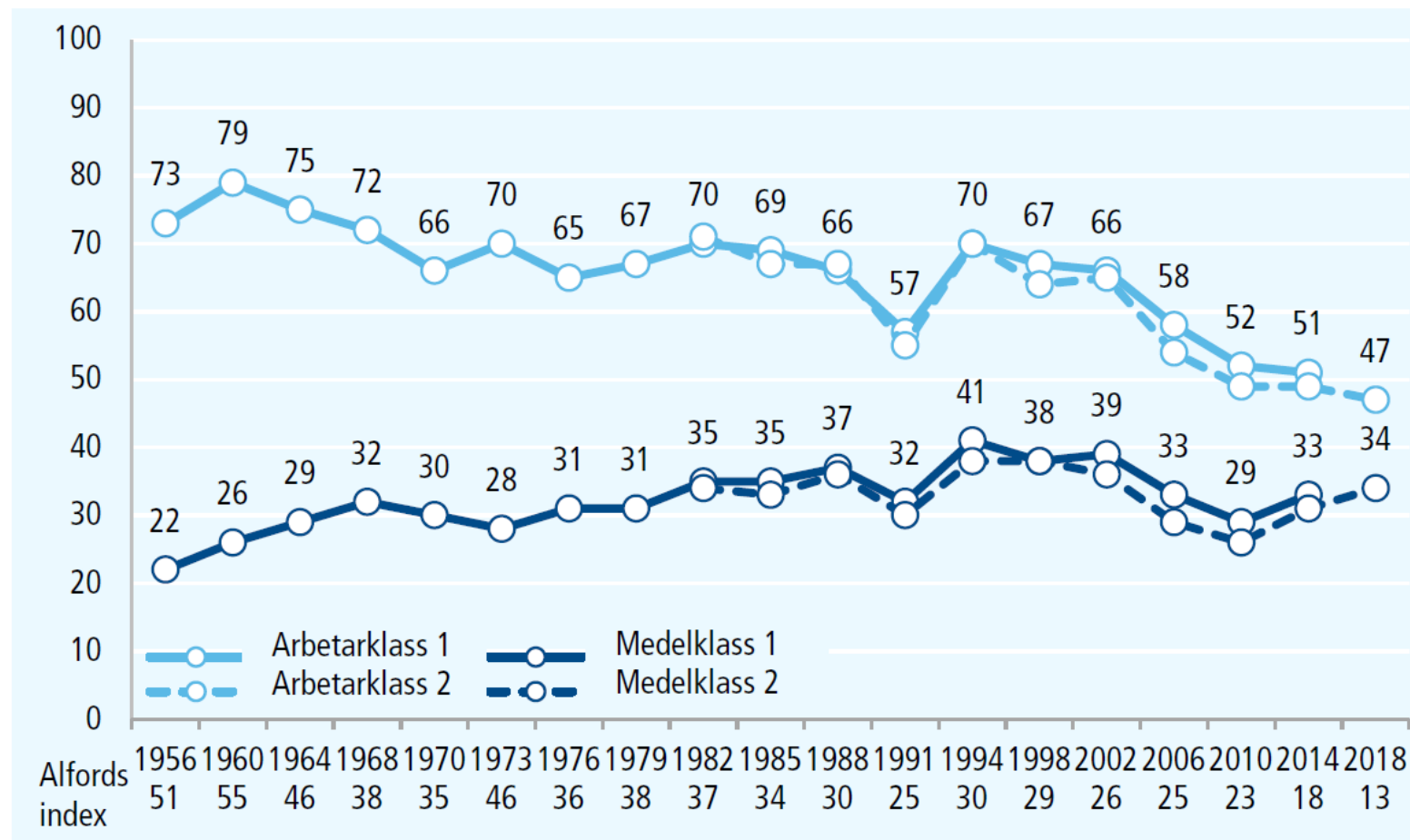
Kön, ålder,
utbildning, bakgrund

Klassröstning

Andel röstande på V+S bland personer i arbetaryrken och medelklassyrken (procent)

Figur 1. Klassröstning i Sverige 1956–2018. Andelen röstande på Vänsterpartiet och Socialdemokraterna i arbetarklassen och medelklassen (procent, Alfords index).

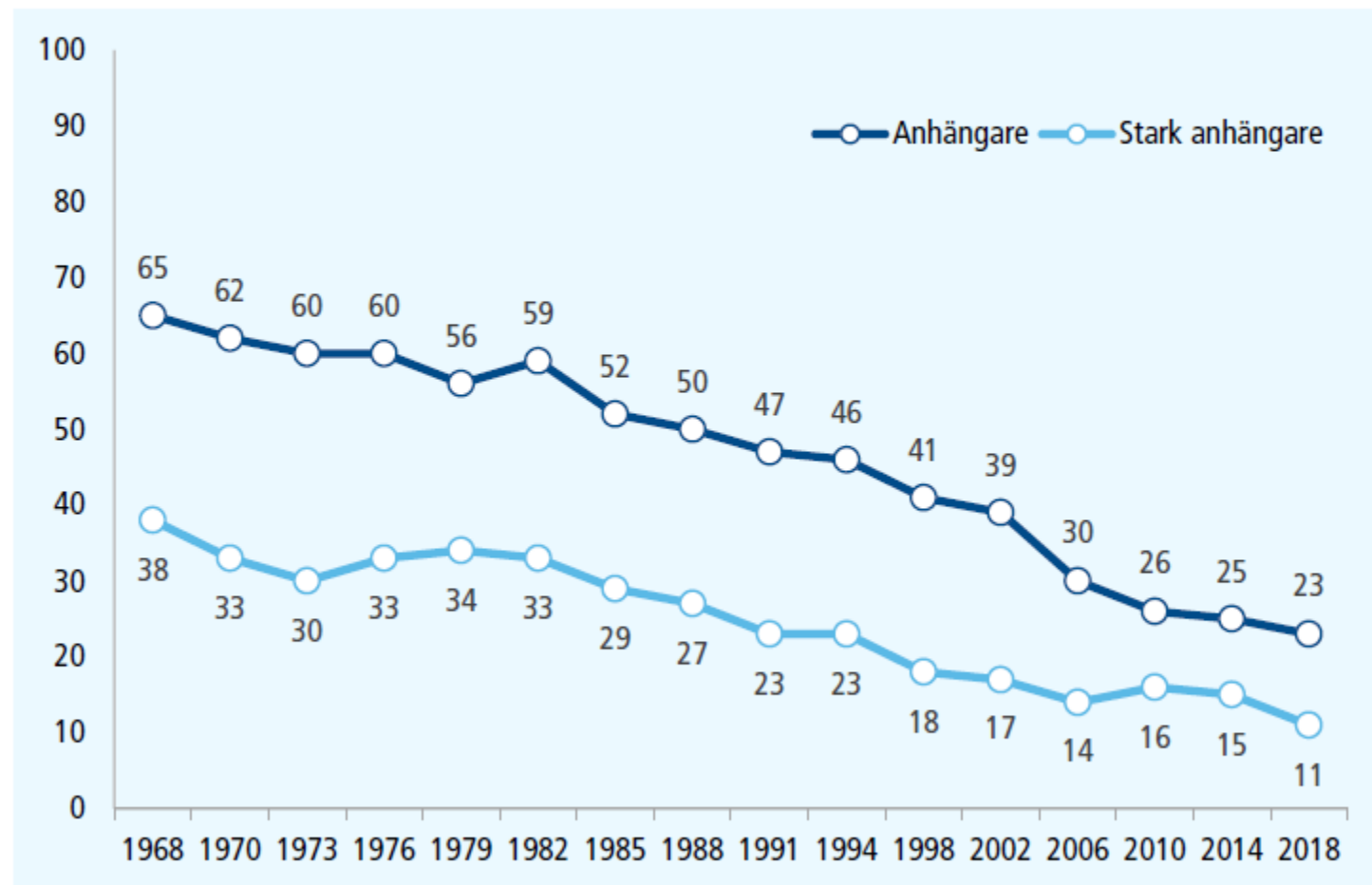

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet. Svenska valundersökningar 1956–2018.

Partiidentifikation

Andel väljare som betraktar sig som
övertygade partianhängare 1968-2018
(procent)

Figur 1 Partiidentifikation bland svenska väljare 1968-2018. Andel röstberättigade som är anhängare respektive stark anhängare av ett parti (procent).

Källa: Valforskningsprogrammet, Valundersökningar 1968-2018.

Partiernas väljare är olika starka i anden

Tabell 1 Partiidentifikation bland svenska partiväljare 1968-2018 (procent).

	VU 1968	VU 1970	VU 1973	VU 1976	VU 1979	VU 1982	VU 1985	VU 1988	VU 1991	VU 1994	VU 1998	VU 2002	VU 2006	VU 2010	VU 2014	VU 2018
V	33	52	54	54	55	57	53	55	56	38	38	43	41	27	33	33
S	76	77	78	77	76	76	67	68	67	62	61	56	49	44	40	40
MP	-	-	-	-	-	20	19	28	28	19	21	20	20	25	20	25
C	62	62	53	53	57	62	56	54	49	49	50	45	31	33	38	18
FP/L	56	56	61	51	40	46	36	38	43	29	35	31	21	24	22	19
KD	58	61	-	53	39	45	51	43	40	51	33	36	28	27	27	23
M	69	76	69	67	54	61	59	57	55	52	50	53	36	29	27	26
NyD	-	-	-	-	-	-	-	-	26	13	-	-	-	-	-	-
SD	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	24	24	23	28
FI	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	41	29

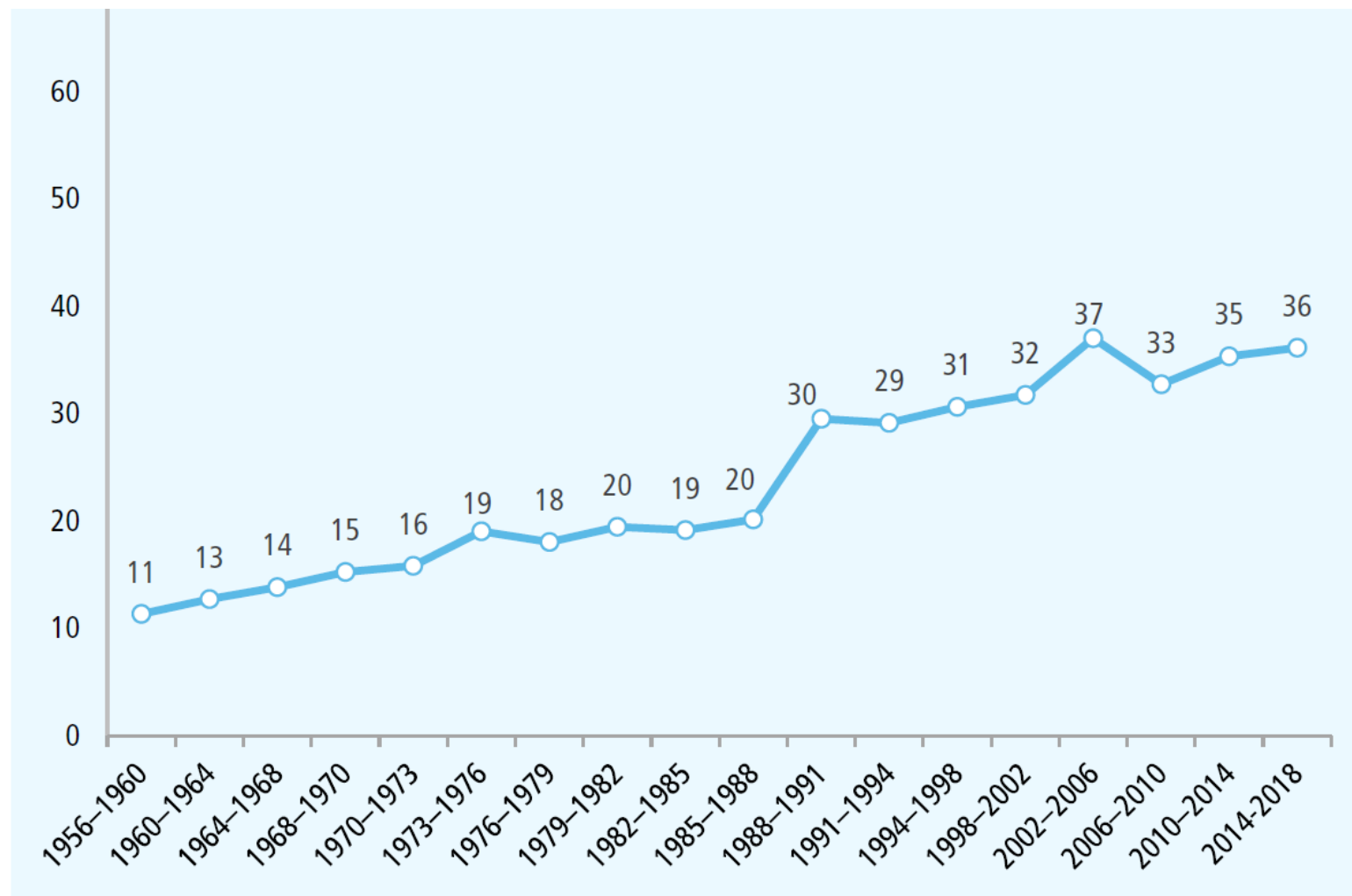
Kommentar: Andelen starkt övertygade anhängare bland de olika partiernas väljare var 2018 följande: V: 21 procent; S: 20 procent; C: 9 procent; L: 7 procent; M: 12 procent; KD: 11 procent; MP: 10 procent; SD: 20 procent; FI: 20 procent. En asterix (*) betyder att antalet svarspersoner varit för få. Resultaten i tabellen är oviktade.

Väljarrörlighet

Andel väljare som byter parti
mellan valen 1956-2018 (procent)

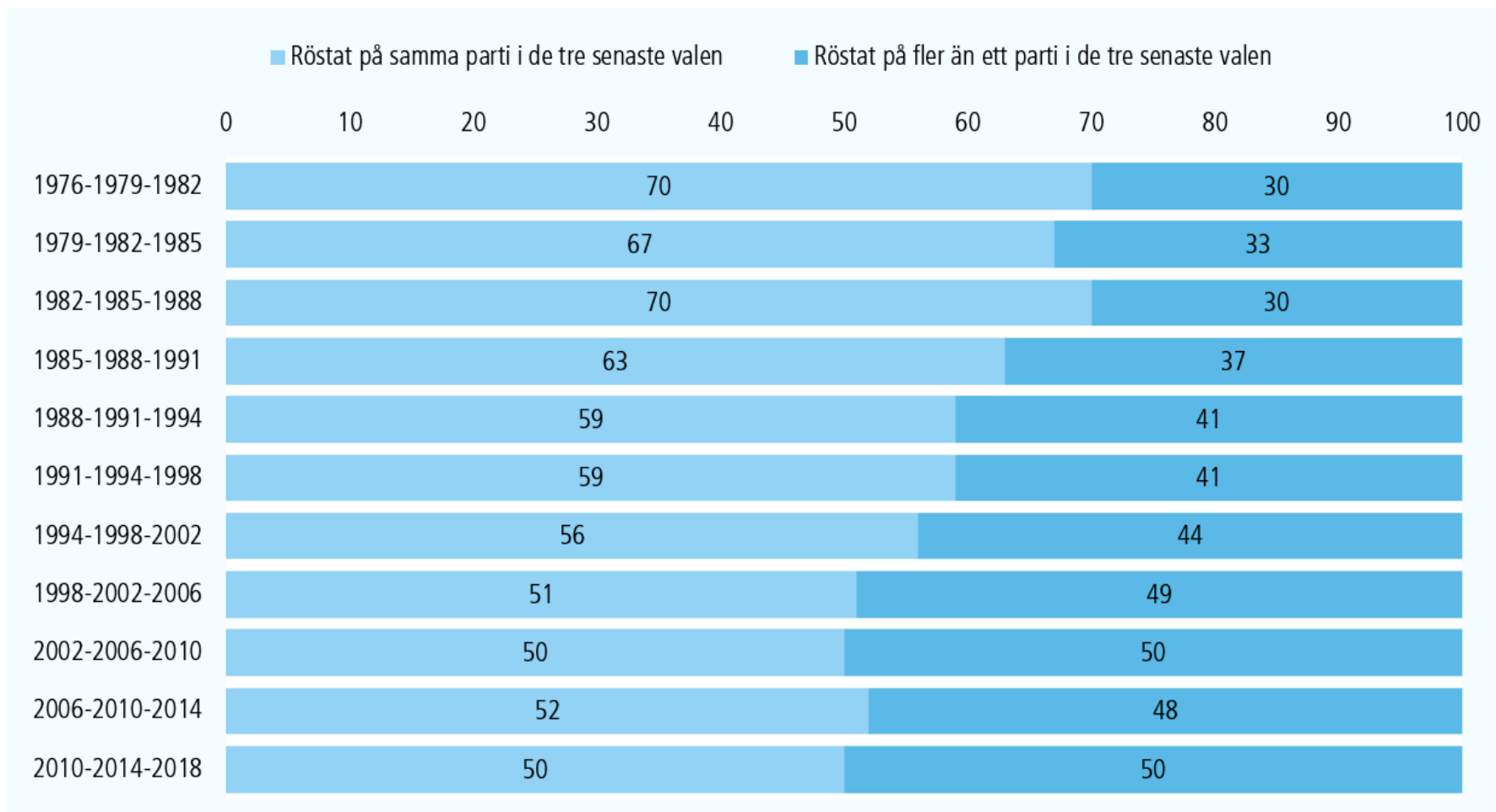
- senare valbeslut
- ökad röstdelning
- mer taktiserande

Perspektiv på väljarrörlighet

stabilitet och förändring
på samma gång

Figur 4 Trevalsrörlighet i svenska riksdagsval 1976-2018 (procent)

När byter partibytarna parti?

Tabell 6a

Analys av förekomsten av olika kombinationer av partival vid tidpunkt 1, röstningsintention inför val vid tidpunkt 2 och slutligt partival vid tidpunkt t2. Andel stabila väljare, väljare med "kalla fötter" samt tidiga, sena och flytande partibytare vid svenska riksdagsval 1976-2018 (procent)

Analysis of combinations of party choice at t1, vote intention at t2 and final party choice at t2. Proportion of stable voters, voters with "cold feet", early party switchers, late party switchers and floating party switchers at Swedish general elections 1976-2018 (percent)

	Mellanvalspanel													
	73	76	79	82	85	88	91	94	98	02	06	10	14	
	<u>-76</u>	<u>-79</u>	<u>-82</u>	<u>-85</u>	<u>-88</u>	<u>-91</u>	<u>-94</u>	<u>-98</u>	<u>-02</u>	<u>-06</u>	<u>-10</u>	<u>-14</u>	<u>-18</u>	
Stabila väljare	78	80	78	80	77	68	72	70	68	57	63	63	63	
Väljare med "kalla fötter"	3	3	3	2	4	4	3	3	4	4	5	6	5	
Tidiga bytare	12	12	13	11	12	20	18	16	15	27	20	21	22	
Sena bytare	5	4	5	6	5	5	4	8	8	8	7	7	6	
Flytande bytare	2	1	1	1	2	3	3	3	5	4	4	3	4	
Summa procent	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	
Antal personer	910	955	977	948	847	803	829	605	694	915	821	708	1 815	

Tabell 4 Partiernas vinster och förluster av väljare 2014-2018 (tusentals väljare)

	Antal väljare 2014	V	S	MP	C	L	M	KD	SD	FI	ÖVR	Icke- röstare	Blank- röstare	1:a gången -väljare	Antal väljare 2018
V	356		+43	+54	+3	-4	+11	-3	-11	+83	+1	+5	+1	+54 =	593
S	1 933	-43		+116	-35	-6	-7	-30	-82	+33	-6	-1	-4	+72 =	1 940
MP	429	-54	-116		-45	-14	-9	-4	-6	+27	-3	-2	-3	+19 =	219
C	381	-3	+35	+45		+21	+112	-7	-13	+6	-1	+5	+3	+55 =	640
FP	338	+4	+6	+14	-21		+58	-7	-7	+3	±0	±0	+3	+25 =	416
M	145	-11	7	+9	-112	-58		-93	-103	+2	-1	-8	+8	+68 =	1 162
KD	285	+3	+30	+4	+7	+7	+93		+2	+1	+1	+4	+7	+18 =	460
SD	801	+11	+82	+6	+13	+7	+103	-2		+2	+2	+8	+5	+49 =	1 087
FI	195	-83	-33	-27	-6	-3	-2	-1	-2		-1	-2	+1	+1 =	38
Övriga partier	60	-1	+6	+3	+1	±0	+1	-1	-2	+1		+1	-1	+3 =	72
Icke-röstare	1 040	-5	+1	+2	-5	±0	+8	-4	-8	+2	-1		-1	+6 =	1 033
Blankröstare	58	-1	+4	+3	-3	-3	-8	-7	-5	-1	+1	+1		+13 =	54

Källa: Officiell valstatistik (www.val.se); Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningarna 2014, Europaparlamentsvalundersökningen 2014 och Valundersökningen 2018.

Centerpartiets balansräkning 2014-2018

Nettovinster och nettoförluster av väljare (antal)

381 000 väljare 2014	+112 000 väljare från Moderaterna
	+55 000 förstagångsväljare
	+45 000 väljare från Miljöpartiet
	+35 000 väljare från Socialdemokraterna
	+21 000 väljare från Folkpartiet
	+5 000 väljare från gruppen icke-röstare
	+3 000 väljare från blankröstare
	+3 000 väljare från Feministiskt initiativ
	-1 000 till övriga partier
	-3 000 till Vänsterpartiet
	-7 000 till Kristdemokraterna
	-13 000 till Sverigedemokraterna

Tabell 4b De tio största nettoväljarströmmarna mellan
valen 2014-2018 (tusentals väljare)

Rank	Väljarström	Uppskattat antal väljare
#1	Miljöpartiet → Socialdemokraterna	116 000
#2	Moderaterna → Centerpartiet	112 000
#3	Moderaterna → Sverigedemokraterna	103 000
#4	Moderaterna → Kristdemokraterna	93 000
#5	Feministiskt initiativ → Vänsterpartiet	83 000
#6	Socialdemokraterna → Sverigedemokraterna	82 000
#7	Moderaterna → Liberalerna	58 000
#8	Miljöpartiet → Vänsterpartiet	54 000
#9	Miljöpartiet → Centerpartiet	45 000
#10	Socialdemokraterna → Vänsterpartiet	43 000

Partibytten från 2014-2018

Åsiktsprofiler för väljare som bytte från **Moderaterna** till andra partier mellan 2014-2018
Genomsnittliga förändringar längs dimensionerna vänster-höger (minus är vänster),
flyktingmottagning (minus är restriktivt)

Åsiktsdimension	Partival 2018							eta
	V	S	MP	C	L	KD	M	
	 	 	 	 	 	 		
Vänster-höger	(-2,25)	-1,65	(-1,28)	-0,45	-0,35	-0,08	-	-0,11
Flyktingmottagning	(+1,00)	+0,86	(+1,86)	+1,23	+0,70	-0,03	-	-0,74

Källa: SVT/Valu 2018.

Sammanfattning

- Sociala skiljelinjer eroderar och väljarnas känslor av anhängarskap likaså
- Väljarrörligheten har stabiliserat sig på en hög nivå: drygt en tredjedel av väljarna byter parti mellan valen
- En god del av väljarrörligheten tar ut varandra
- Halva valmanskåren byter aldrig parti
- Ideologi är starkt strukturerande på väljarnas partibytarmönster
- Den absoluta huvuddelen av väljarrörligheten äger rum under perioderna mellan valen.
- Centern nettovann flest väljare från Moderaterna mellan 2014 och 2018
- Tidigare M-väljare stod längre till höger och var avsevärt mer generösa i migrationspolitiska frågor än de M-väljare som stannade kvar hos M.

2.

Sakfrågorna som avgjorde valet 2018

Väljarnas viktigaste frågor för partivalet

Väljarnas betyg på partiernas politik

Vad väljarna tyckte att partierna lade tonvikt vid i valrörelsen

1921 Demokrati valet
1924 Nedrustningsvalet
1928 Kosackvalet
1932 Krisvalet
1936 Per Albinvalet

1940 Samlingsvalet
1944 Framtidsvalet
1948 Planhushållningsvalet
1952 Grispremievalet
1956 Skattesänkingsvalet

1958 ATP-valet
1960 TV-valet
1964 Halmhattsvalet
1968 Erlandervalet
1970 Enkammarvalet

1973 Kungavalet
1976 Maktskiftesvalet
1979 Villakostnadsvalet
1982 Löntagarfondsvalet
1985 Westerbergsvalet

1988 Miljövalet
1991 Ny Demokrati-valet
1994 Marknadsvalet
1998 Vård, skola, omsorg-valet
2002 Språktestsvalet

2006 Alliansvalet
2010 Åttapartivalet
2014 Dödlägesvalet
2018 Förhandlingsvalet

Viktigaste frågorna för väljarna

Väljarnas tio viktigaste frågor för partival 2018.

		ALLA VÄLJARE
1	Välfärd/Sjukvård	42
2	Invandring/Integration	30
3	Skola och utbildning	23
4	Miljö och klimat	18
5	Äldreomsorg och pension	15
6	Lag och ordning	8
7	Ekonomi	7
8	Arbetsmarknad/sysselsättning	6
9	Skatter	4
10	Jämställdhet	4

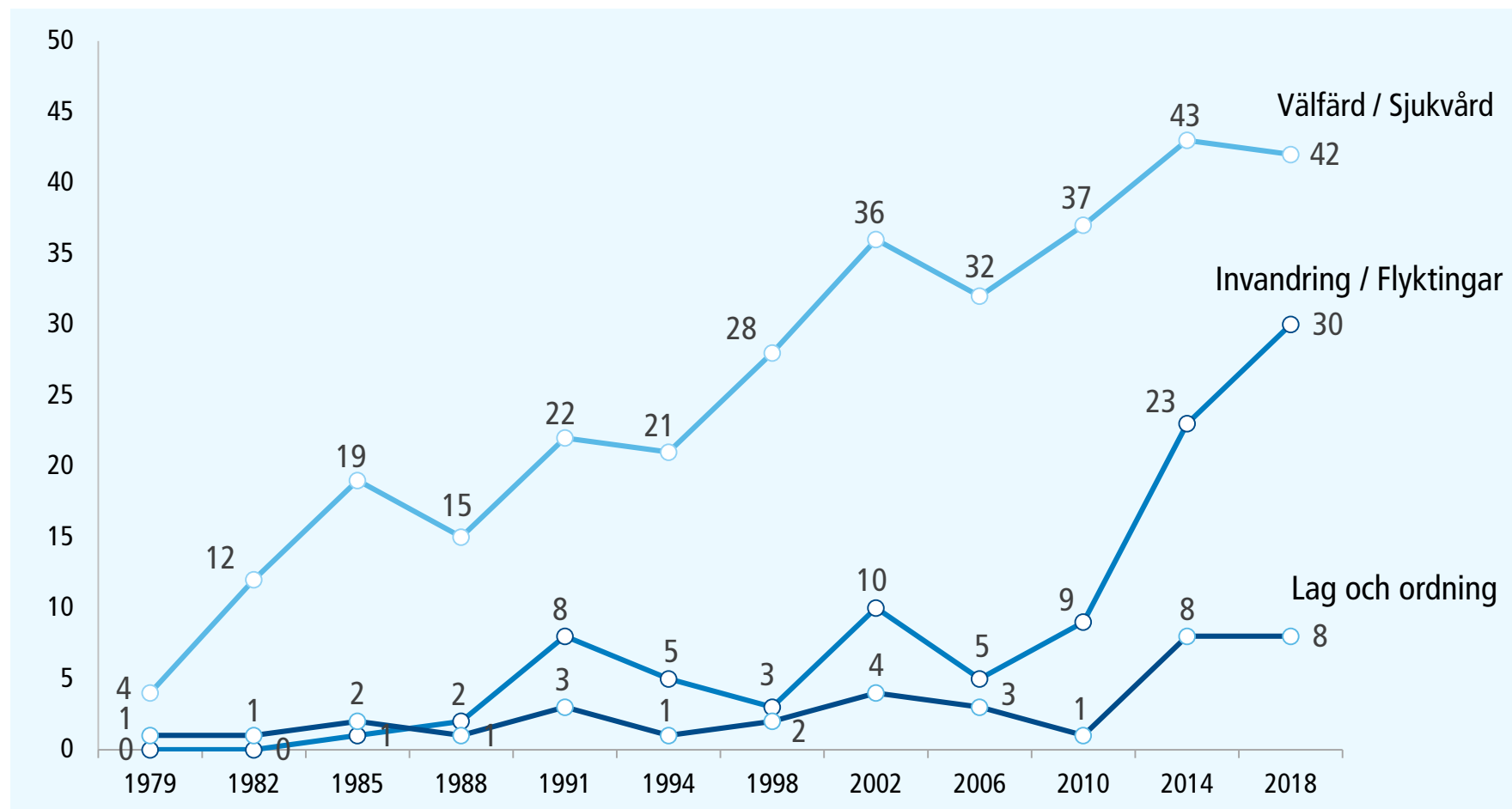
Källa: Valforskningsprogrammets för- och eftervalsundersökning, 2018.

Viktig fråga f partival	1979	1982	1985	1988	1991	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Välfärd/Sjukvård	4	12	19	15	22	21	28	36	32	37	43	42
Invandring/Flyktingar	0	0	1	2	8	5	3	10	5	9	23	30
Utbildning	6	3	3	2	4	6	20	29	24	26	41	23
Miljö	6	7	22	46	25	20	12	8	11	13	20	18
Pensioner/Äldrevård	5	8	8	9	20	9	17	20	21	19	17	15
Lag och ordning	1	1	2	1	3	1	2	4	3	1	8	8
Ekonomi	9	14	14	8	20	30	14	10	11	17	11	7
Sysselsättning	18	29	25	5	23	41	34	7	35	31	30	4
Skatter	17	8	20	19	18	9	17	14	15	15	15	4
Jämställdhet	1	0	0	0	0	2	2	3	4	1	5	3
Familjepolitik/Barnomsorg	8	8	17	16	18	13	15	14	15	6	4	3
Fred/Försvarspolitik	1	4	6	4	3	2	2	2	2	1	5	3
Näringspolitik	1	1	0	0	0	1	2	3	5	4	2	2
Vänster-högerideologi	5	2	7	3	4	4	3	4	2	2	2	2
Bostäder	5	2	2	4	5	1	0	2	1	1	1	2
Energi och kärnkraft	26	2	1	3	3	2	3	1	5	2	2	1
Jordbruk/Decentralisering	1	1	2	1	3	1	1	2	3	1	2	1
Moral/Religion	2	1	1	1	3	1	2	2	1	0	1	1
EU/EMU	0	0	0	1	10	14	6	5	0	0	1	1
Löntagarfonder	4	33	11	1	1	0	0	0	0	0	0	0
Andel väljare som nämnde minst en fråga	63	76	78	72	82	79	77	73	80	86	90	74
Antal svarande	2678	2640	2610	2299	2273	2256	1633	1864	1667	1274	984	6867

Viktig fråga vid partival 2018

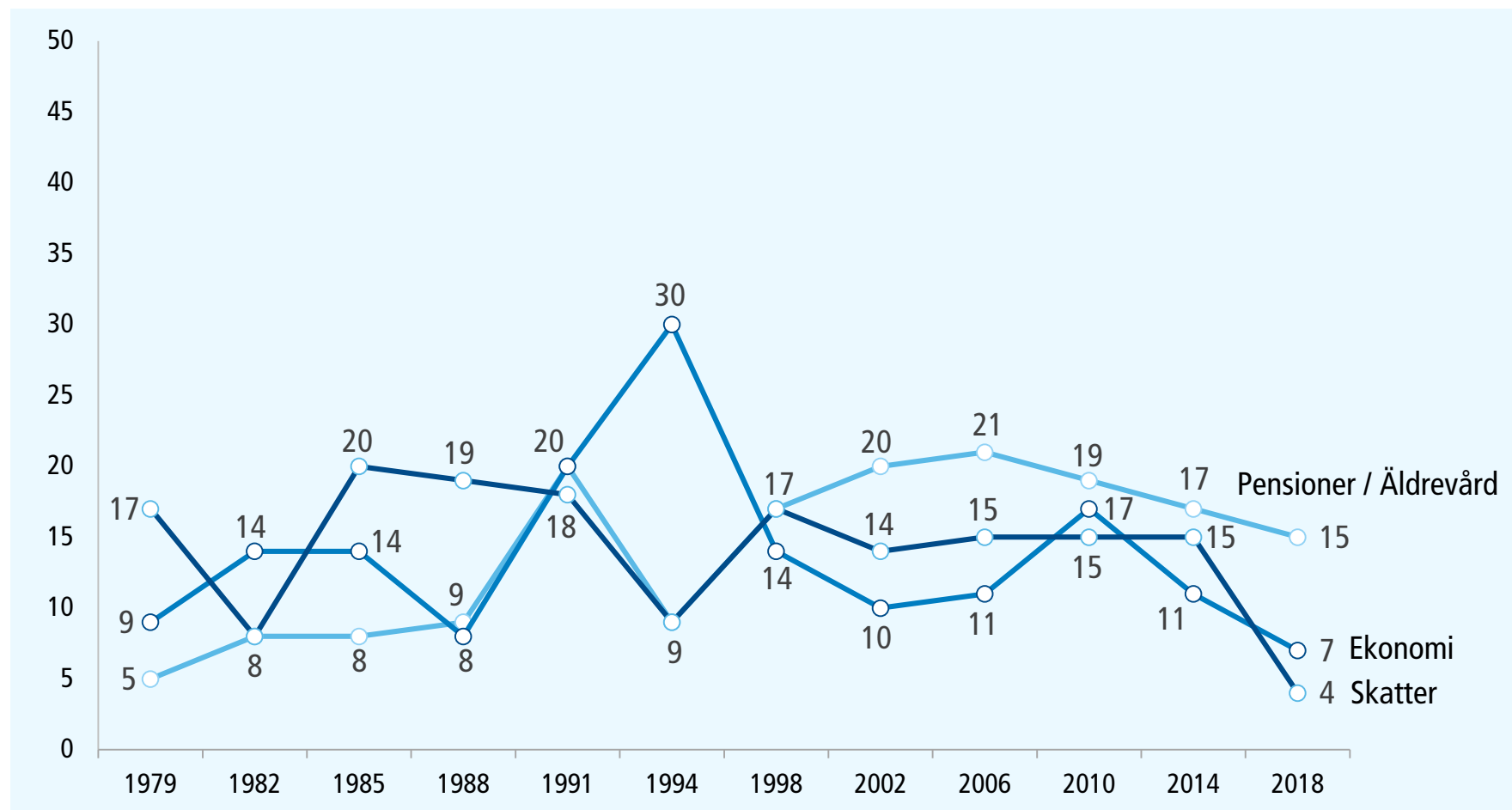
Ovanligt viktiga frågor

Viktig fråga för partival 2018

Ovanligt oviktiga frågor (1/2)

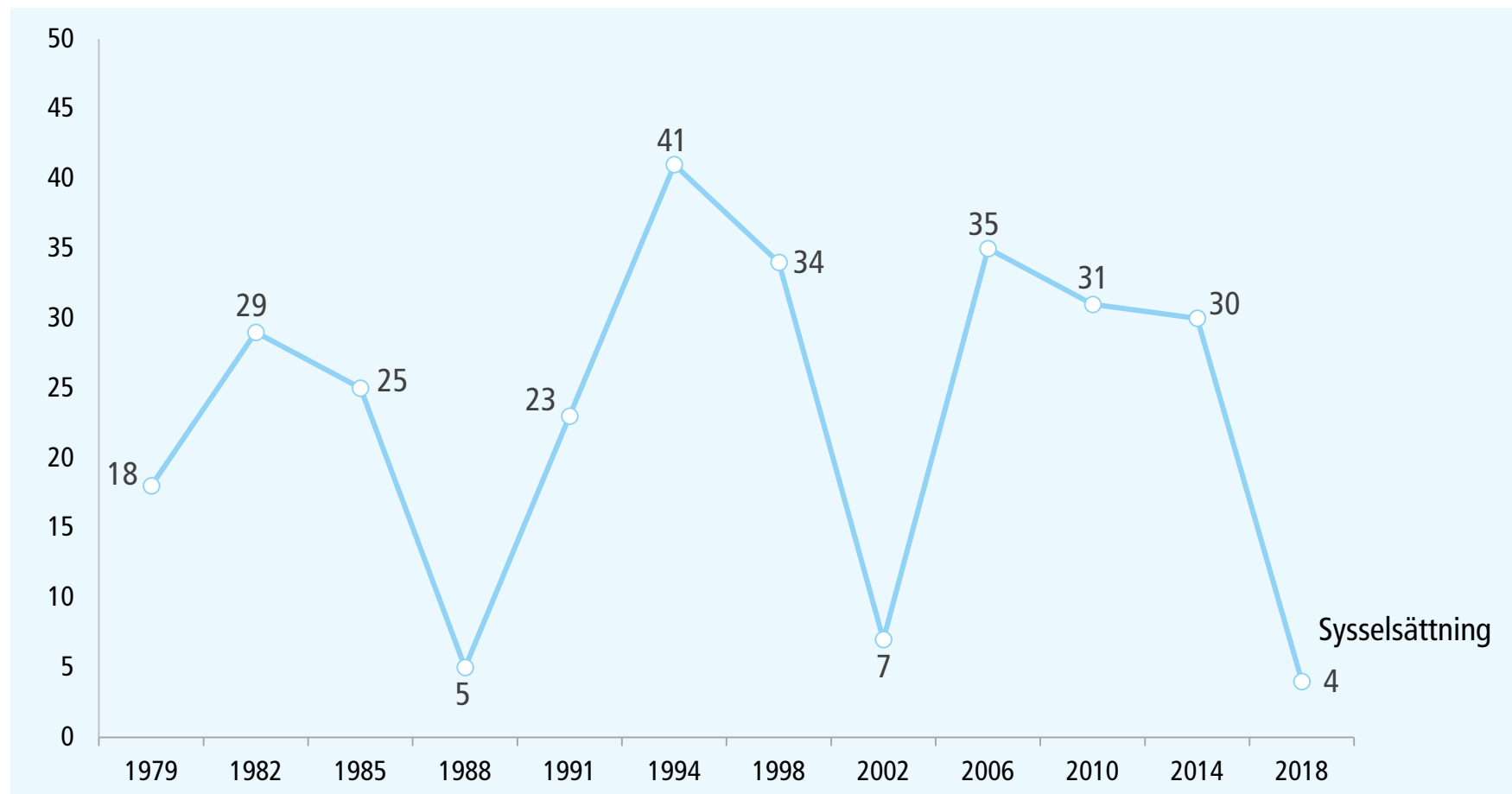

Källa: Valforskningsprogrammet

Viktig fråga vid partival 2018

Ovanligt oviktiga frågor (2/2)

Röstningsskäl 2018

Andel partiväljare som uppger röstningsskäl för olika områden (procent)

	Välfärd/sjukvård	Integration/Immigration	Utbildning	Miljö/Energi	Äldreomsorg	Ekonomi	Lag och ordning	Skatter	Arbetsmarknad/sysselsättn	Demokrati/lämställdhet	Offentlig sektor	Familjepolitik	Styrelseskick	Fred/Internationellt/Försvar	Bostäder	Infrastruktur	Demografi	Näringsliv	Svensk utrikespolitik	EU	Moral & Etik
Vänsterpartiet	49	26	19	33	7	3	1	3	4	17	13	2	3	2	4	1	1	0	2	1	6
Socialdemokraterna	46	17	26	16	20	4	4	3	4	4	4	3	3	1	2	1	1	0	1	1	2
Miljöpartiet	36	23	24	79	4	4	2	2	1	12	4	3	4	2	2	2	1	0	1	2	3
Centerpartiet	34	24	26	32	10	5	2	4	5	4	1	3	4	1	1	3	12	8	0	1	4
Liberalerna	39	29	40	20	12	8	9	6	4	2	1	3	4	8	1	3	1	2	8	7	2
Moderaterna	39	36	21	8	15	17	11	9	5	1	1	2	2	3	1	2	1	3	3	1	0
Kristdemokraterna	50	32	24	10	20	7	8	3	2	0	3	11	2	5	2	1	2	3	5	1	3
Sverigedemokraterna	39	67	14	3	18	6	19	3	1	2	1	1	3	2	1	3	1	1	2	1	0

Röstningsskäl 2018

Andel partiväljare som uppger röstningsskäl för olika områden (procent)

	Välfärd/sjukvård	Integration/Immigration	Utbildning	Miljö/Energi	Äldreomsorg	Ekonomi	Lag och ordning	Skatter	Arbetsmarknad/sysselsättn	Demokrati/lämställdhet	Offentlig sektor	Familjepolitik	Styrelseskick	Fred/Internationellt/Försvar	Bostäder	Infrastruktur	Demografi	Näringsliv	Svensk utrikespolitik	EU	Moral & Etik
Vänsterpartiet	49	26	19	33	7	3	1	3	4	17	13	2	3	2	4	1	1	0	2	1	6
Socialdemokraterna	46	17	26	16	20	4	4	3	4	4	4	3	3	1	2	1	1	0	1	1	2
Miljöpartiet	36	23	24	79	4	4	2	2	1	12	4	3	4	2	2	2	1	0	1	2	3
Centerpartiet	34	24	26	32	10	5	2	4	5	4	1	3	4	1	1	3	12	8	0	1	4
Liberalerna	39	29	40	20	12	8	9	6	4	2	1	3	4	8	1	3	1	2	8	7	2
Moderaterna	39	36	21	8	15	17	11	9	5	1	1	2	2	3	1	2	1	3	3	1	0
Kristdemokraterna	50	32	24	10	20	7	8	3	2	0	3	11	2	5	2	1	2	3	5	1	3
Sverigedemokraterna	39	67	14	3	18	6	19	3	1	2	1	1	3	2	1	3	1	1	2	1	0

Röstningsskäl 2018

Andel partiväljare som uppger röstningsskäl för olika områden (procent)

	Välfärd/sjukvård	Integration/Immigration	Utbildning	Miljö/Energi	Äldreomsorg	Ekonomi	Lag och ordning	Skatter	Arbetsmarknad/sysselsättn	Demokrati/lämställdhet	Offentlig sektor	Familjepolitik	Styrelseskick	Fred/Internationellt/Försvar	Bostäder	Infrastruktur	Demografi	Näringsliv	Svensk utrikespolitik	EU	Moral & Etik
Vänsterpartiet	49	26	19	33	7	3	1	3	4	17	13	2	3	2	4	1	1	0	2	1	6
Socialdemokraterna	46	17	26	16	20	4	4	3	4	4	4	3	3	1	2	1	1	0	1	1	2
Miljöpartiet	36	23	24	79	4	4	2	2	1	12	4	3	4	2	2	2	1	0	1	2	3
Centerpartiet	34	24	26	32	10	5	2	4	5	4	1	3	4	1	1	3	12	8	0	1	4
Liberalerna	39	29	40	20	12	8	9	6	4	2	1	3	4	8	1	3	1	2	8	7	2
Moderaterna	39	36	21	8	15	17	11	9	5	1	1	2	2	3	1	2	1	3	3	1	0
Kristdemokraterna	50	32	24	10	20	7	8	3	2	0	3	11	2	5	2	1	2	3	5	1	3
Sverigedemokraterna	39	67	14	3	18	6	19	3	1	2	1	1	3	2	1	3	1	1	2	1	0

Demografi:

6 Befolkningspyramid

310 Stad-land

311 (De)centralisering, lokaliseringsspolitik

312 Urbanisering

313 Glesbygd-/landsbygdsfrågor

314 Småskalighet/lokalsamhälle

315 Service på glesbygden

316 Avfolkning, utflyttning, inflyttning

622 Centralortsdominans

636 Stadsdelsfrågor

641 Centralortsdominans

Väljarna sätter betyg på Centerpartiets politik i valet 2018

Öppen fråga: *"Vilket eller vilka partier tycker du har en bra/dålig politik när det gäller..."*

Politikområde	dålig politik	ej nämnt	bra politik	Δ
Glesbygdsfrågor	4	52	43	+39
Miljö	4	70	26	+22
Företagens villkor	3	73	24	+21
Jämställdhet mellan män och kvinnor	4	81	15	+11
Sysselsättning	6	78	16	+10
Frågor som rör EU	4	83	13	+9
Svensk ekonomi	6	82	13	+7
Skattefrågor	4	86	10	+6
Social trygghet	5	85	10	+5
Äldreomsorg	7	82	11	+4
Sjukvård	7	82	11	+4
Utrikes- och säkerhetsfrågor	5	87	8	+3
Skola och utbildning	6	86	9	+3
Lag och ordning	6	86	9	+3
Invandring och flyktingar	11	75	14	+3
Försvar	6	86	7	+1

Ett historiskt skifte i sakfrågeägarskap för **miljön**

Tabell 1 Partiernas sakfrågeägarskap 1979-2018. Partiet som flest väljare har ansett ha den bästa politiken på olika politikområden.

	1979	1982	1985	1988	1991	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2018
Sysselsättning	S	S	S	S	S	S	<i>M</i>	S	M	<i>M</i>	S	S
Miljö	-	C	C	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	MP	<i>C</i>
Skattefrågor	<i>FP</i>	S	FP	<i>S</i>	<i>FP</i>	S	<i>FP</i>	<i>S</i>	<i>M</i>	<i>S</i>	S	<i>M</i>
Svensk ekonomi	-	S	S	S	M	S	S	S	<i>S</i>	M	M	M
Energi och kärnkraft	C	<i>S</i>	-	C	<i>C</i>	C	M	<i>S</i>	<i>M</i>	S	<i>S</i>	-
Utrikes- och säkerhetsfrågor	-	-	S	S	<i>S</i>	<i>S</i>	M	S	S	M	M	<i>M</i>
Social trygghet	-	-	S	S	S	S	S	S	S	S	S	S
Invandring och flyktingar	-	-	-	-	FP	<i>S</i>	<i>FP</i>	FP	FP	<i>S</i>	S	<i>M</i>
Lag och ordning	-	-	-	-	M	M	M	M	M	M	-	M
Jämställdhet	FP	C	-	-	-	S	<i>V</i>	<i>V</i>	<i>V</i>	S	S	S
Skola och utbildning	M	S	-	-	-	S	<i>FP</i>	FP	FP	FP	S	L
Barnomsorg	<i>S</i>	-	<i>FP</i>	<i>S</i>	FP	S	<i>S</i>	<i>S</i>	<i>S</i>	S	-	-
Äldreomsorg	-	-	-	-	-	-	KD	<i>KD</i>	<i>KD</i>	S	S	<i>S</i>
Företagens villkor	-	-	-	-	-	-	-	M	M	<i>M</i>	-	M
Sjukvård	-	-	-	-	-	-	-	<i>S</i>	<i>S</i>	S	S	S
Glesbygd	-	-	-	-	-	-	-	C	C	C	C	C
Frågor som rör EU	-	-	-	-	M	<i>M</i>	M	S	S	<i>S</i>	-	<i>S</i>
Frågor som rör EMU	-	-	-	-	-	-	M	<i>S</i>	-	-	-	-
Löntagarfonder	<i>C</i>	<i>M</i>	<i>M</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Fet stil > 20 pe
Kursiv < 5 pe

Vad väljarna tyckte att partierna la tonvikt vid i valrörelsen 2018

"Inför årets val tog partierna upp olika saker som de tyckte var viktiga. Kan Du säga vilka saker som [parti] lade särskild vikt vid inför årets val?"

Partiernas profilfrågor 2014 och 2018. Andel personer som anger respektive tonviktsfråga för de olika partierna (procent)

Vänsterpartiet	2014	2018	Socialdemokraterna	2014	2018
Välfärd/Sjukvård	14	18	Välfärd/Sjukvård	28	32
Offentlig sektor: Nedskärningar/Privatisering	-	12	Skatter	1	8
Skatter	1	9	Utbildning	32	8
Miljöpartiet	2014	2018	Arbetsmarknad, Sysselsättning	55	7
Miljö	55	44	Äldreomsorg och pensioner	0	7
Moderaterna	2014	2018	Integration/Immigration	2	6
Skatter	21	21	Centerpartiet	2014	2018
Integration/Immigration	13	13	Miljö	16	13
Lag och ordning	0	13	Integration/Immigration	0	13
Välfärd/Sjukvård	6	10	Näringsliv	19	10
Arbetsmarknad, Sysselsättning	38	5	Välfärd/Sjukvård	1	6
Kristdemokraterna	2014	2018	Liberalerna	2014	2018
Välfärd/Sjukvård	14	25	Utbildning	74	38
Familjepolitik	32	10	EU	1	8
Äldreomsorg och pensioner	0	9	Sverigedemokraterna	2014	2018
Integration/Immigration	1	6	Integration/Immigration	85	52
Feministiskt Initiativ	2014	2018	Lag och ordning	1	7
Jämställdhet mellan män och kvinnor	52	9	Välfärd/Sjukvård	4	6

Kommentar: Resultaten bygger på samtliga svarspersoners bedömningar och kommer från eftervalsundersökningen. De självformulerade svaren på de öppna intervjufrågorna (en per parti) har kategoriserats enligt ett kodschema. Tonviktsfrågor som nämnts av minst 5 procent av svarspersonerna för något parti har särredovisats i tabellen. Analysen baseras på 1901 respondenter.

Sammanfattning

- Vårdkövalet 2018? De viktigaste sakfrågorna 2018 var sjukvård/välfärd, invandring/integration och skola/utbildning.
- Centerpartiet vann ett svagt sakfrågeägarskap från miljöpartiet på miljöfrågorna 2018
- Väljarna uppfattade att Centerpartiet lade tonvikt på miljö, immigration och näringslivsfrågor i 2018 års valrörelse

3.

Vem röstar på Centerpartiet?

Starka och svaga fästen regionalt och demografiskt

“Hur en människa tänker politiskt beror på hur hon lever socialt. Sociala omständigheter bestämmer politiska preferenser”

Lazarsfeld, Berelson & Gaudet (1944:27)

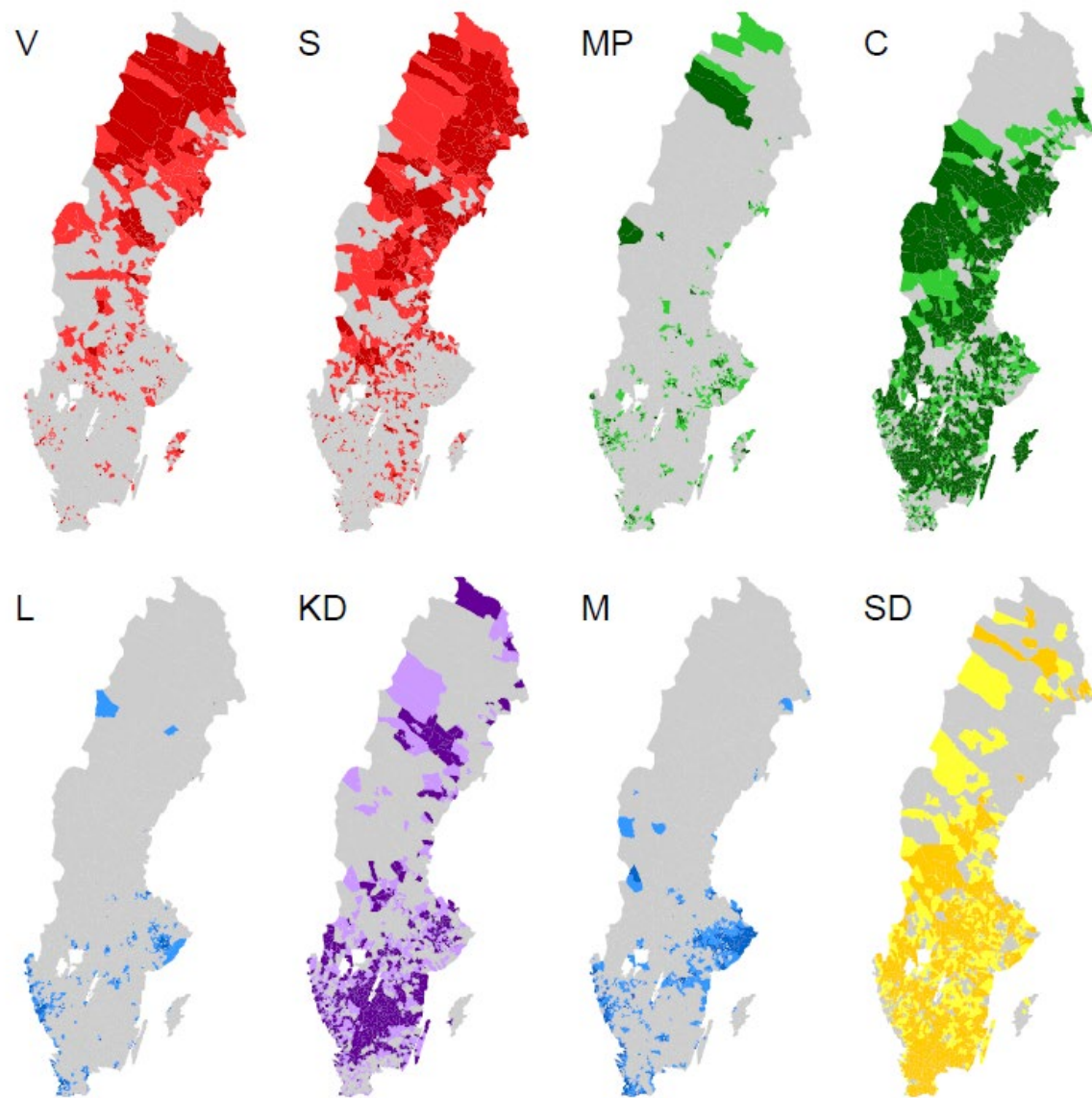
Tabell 10 Partiernas fem bästa och fem sämsta kommuner i riksdagsvalet 2018 (procent).

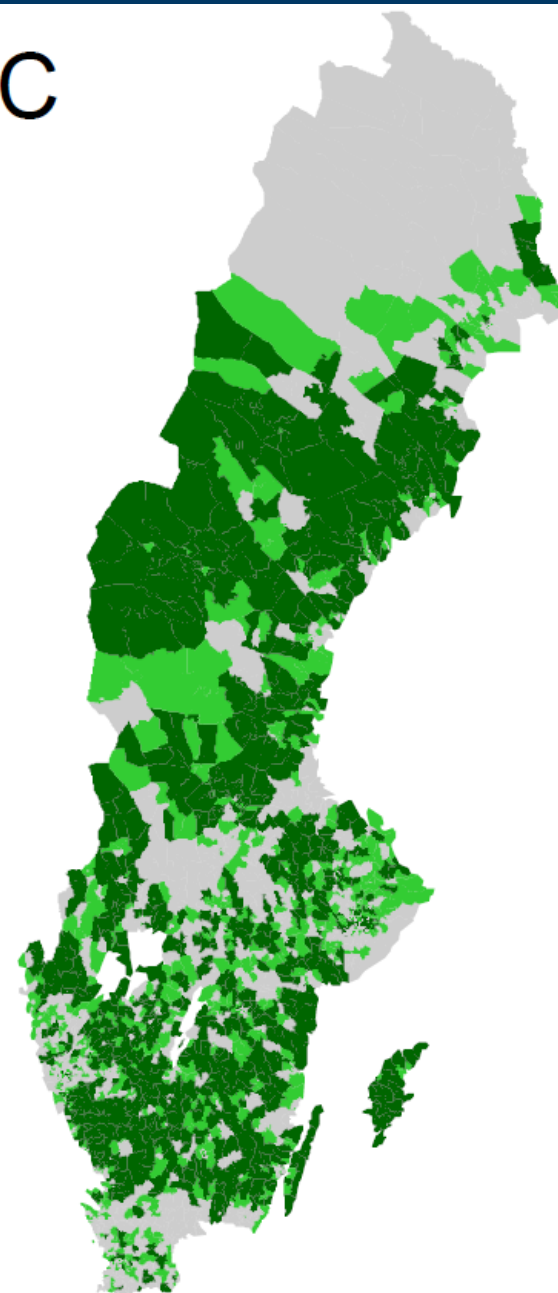
	Vänsterpartiet		Socialdemokraterna		Miljöpartiet		Centerpartiet	
Fem bästa	Pajala	20,01	Munkfors	52,18	Lund	9,13	Åre	21,26
	Umeå	15,66	Piteå	47,48	Stockholm	7,70	Krokom	18,71
	Jokkmokk	14,59	Hagfors	47,46	Uppsala	7,21	Robertsfors	18,51
	Arjeplog	14,30	Överkalix	46,68	Jokkmokk	7,09	Gotland	17,20
	Malå	14,30	Kalix	45,37	Göteborg	6,95	Ovanåker	16,97
Fem sämsta	Gnosjö	2,84	Vaxholm	16,37	Åsele	1,11	Fagersta	4,19
	Kävlinge	2,81	Täby	13,99	Överkalix	1,07	Surahammar	4,01
	Lomma	2,54	Lidingö	12,35	Norsjö	1,06	Gällivare	3,68
	Danderyd	2,36	Vellinge	10,58	Malå	1,02	Bjuv	3,61
	Vellinge	1,33	Danderyd	8,04	Arvidsjaur	0,93	Bromölla	3,28
	Liberalerna		Kristdemokraterna		Moderaterna		Sverigedemokraterna	
Fem bästa	Danderyd	11,19	Öckerö	17,02	Danderyd	41,59	Sjöbo	39,23
	Lidingö	10,78	Sävsjö	16,93	Vellinge	39,56	Bjuv	38,36
	Täby	10,71	Mullsjö	15,26	Lidingö	36,02	Bromölla	38,23
	Lomma	9,97	Årjäng	14,25	Täby	35,97	Klippan	36,64
	Lund	9,76	Habo	13,54	Lomma	33,16	Örkelljunga	35,53
Fem sämsta	Ragunda	1,65	Kalix	3,58	Norsjö	7,90	Robertsfors	10,92
	Högsby	1,53	Burlöv	3,55	Ragunda	7,89	Nacka	10,76
	Pajala	1,50	Överkalix	3,44	Överkalix	7,81	Danderyd	10,33
	Bräcke	1,45	Hällefors	3,38	Vilhelmina	7,47	Stockholm	9,84
	Strömsund	1,07	Gällivare	3,30	Dorotea	6,16	Umeå	8,58

Kommentar: Resultaten är hämtade från den officiella valstatistiken. Samtliga Sveriges 290 kommuner ingår i dataunderlaget. Feministiskt Initiativs fem starkaste kommuner är: Stockholm (7,18 procent), Göteborg (6,48), Umeå (6,01), Lund (5,95) och Malmö (5,58). De fem svagaste FI-kommunerna är Gislaved (0,80), Sävsjö (0,79), Årjäng (0,75), Norsjö (0,61) och Storfors (0,57).

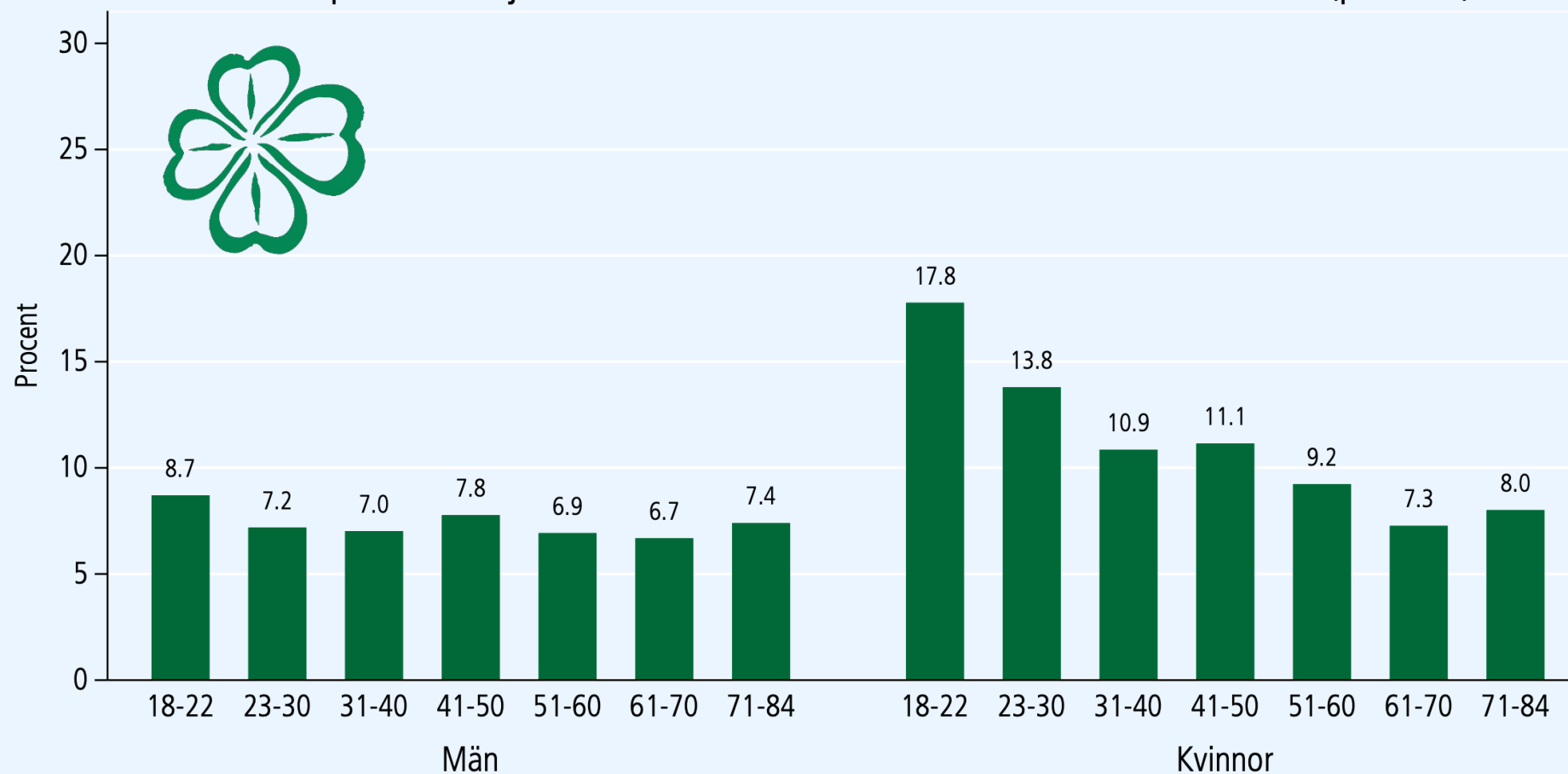
Figur 6 Partiernas procentuella röststöd i landets 6 004 valdistrikt i 2018 års riksdagsval (de två övre kvantilerna).

C

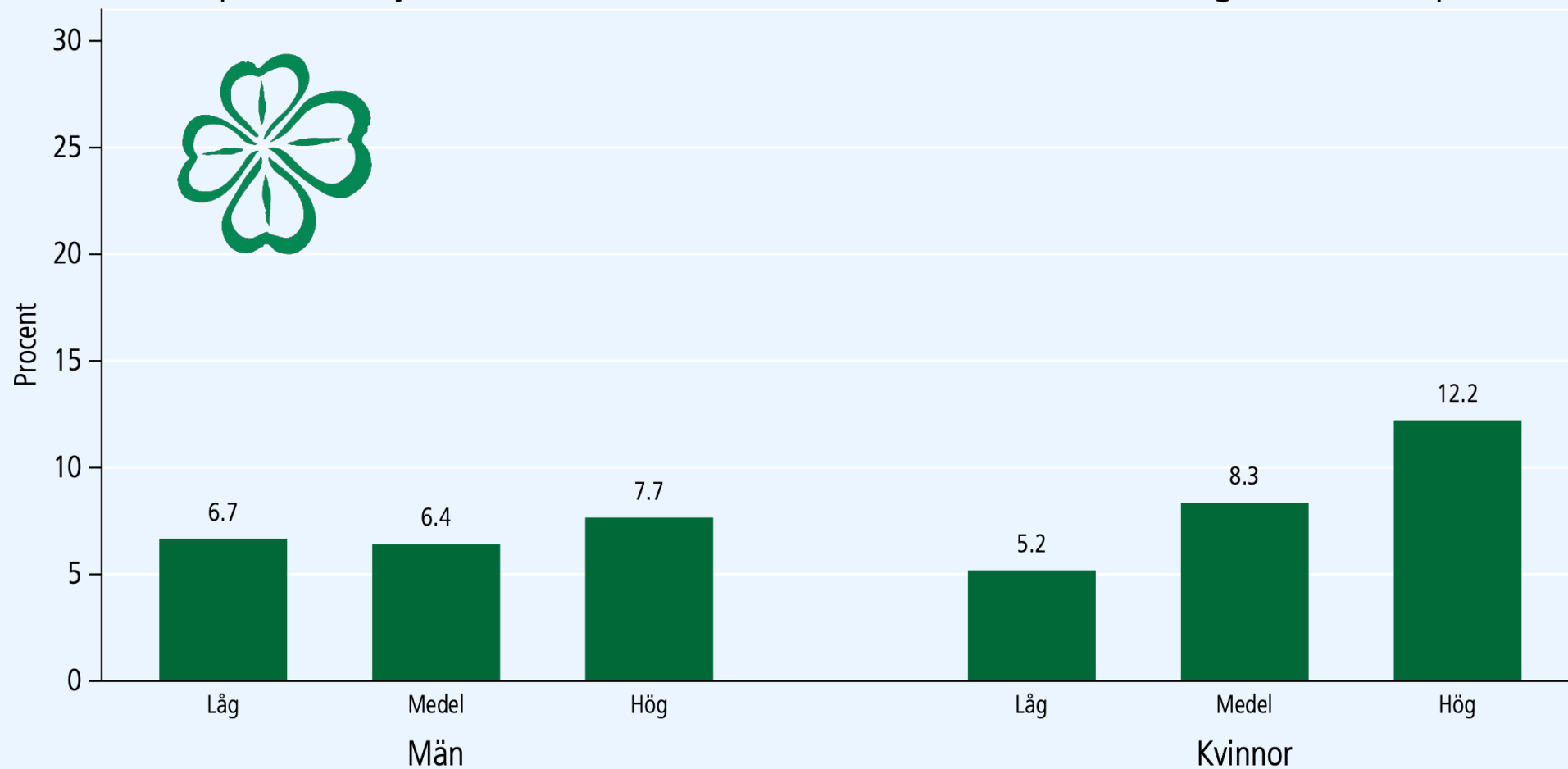

Centerpartiets väljarstöd bland män och kvinnor i olika åldrar 2018 (procent)

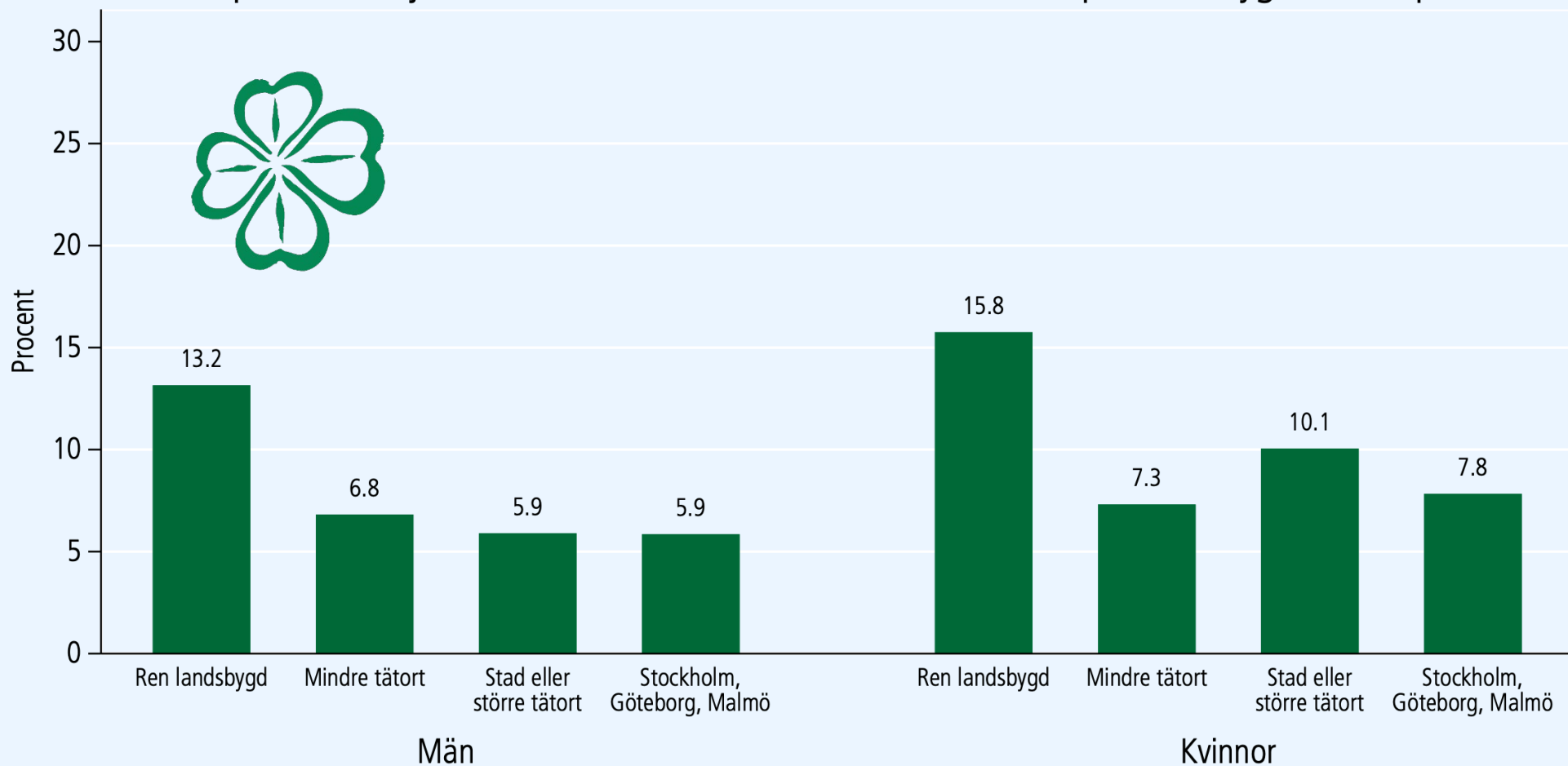
Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningen 2018.

Centerpartiets väljarstöd bland män och kvinnor med olika utbildningsnivå 2018 (procent)

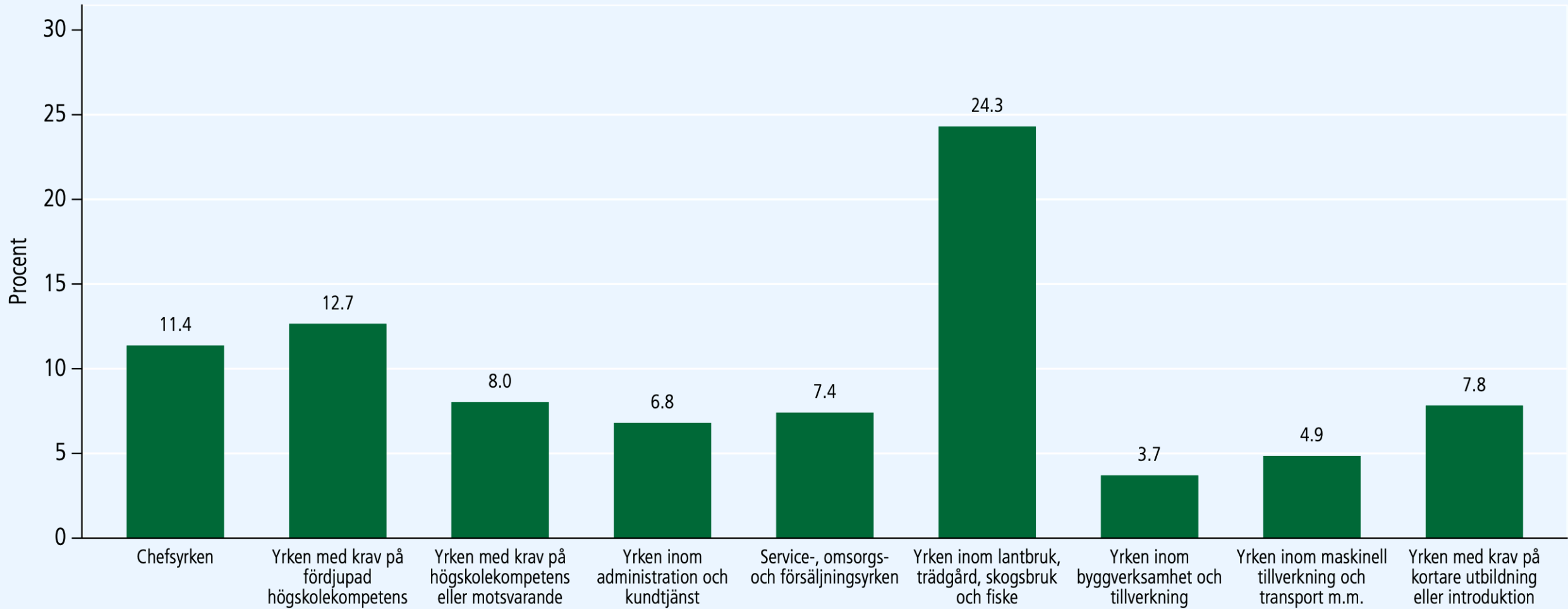
Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningen 2018.

Centerpartiets väljarstöd bland män och kvinnor i stad och på landsbygd 2018 (procent)

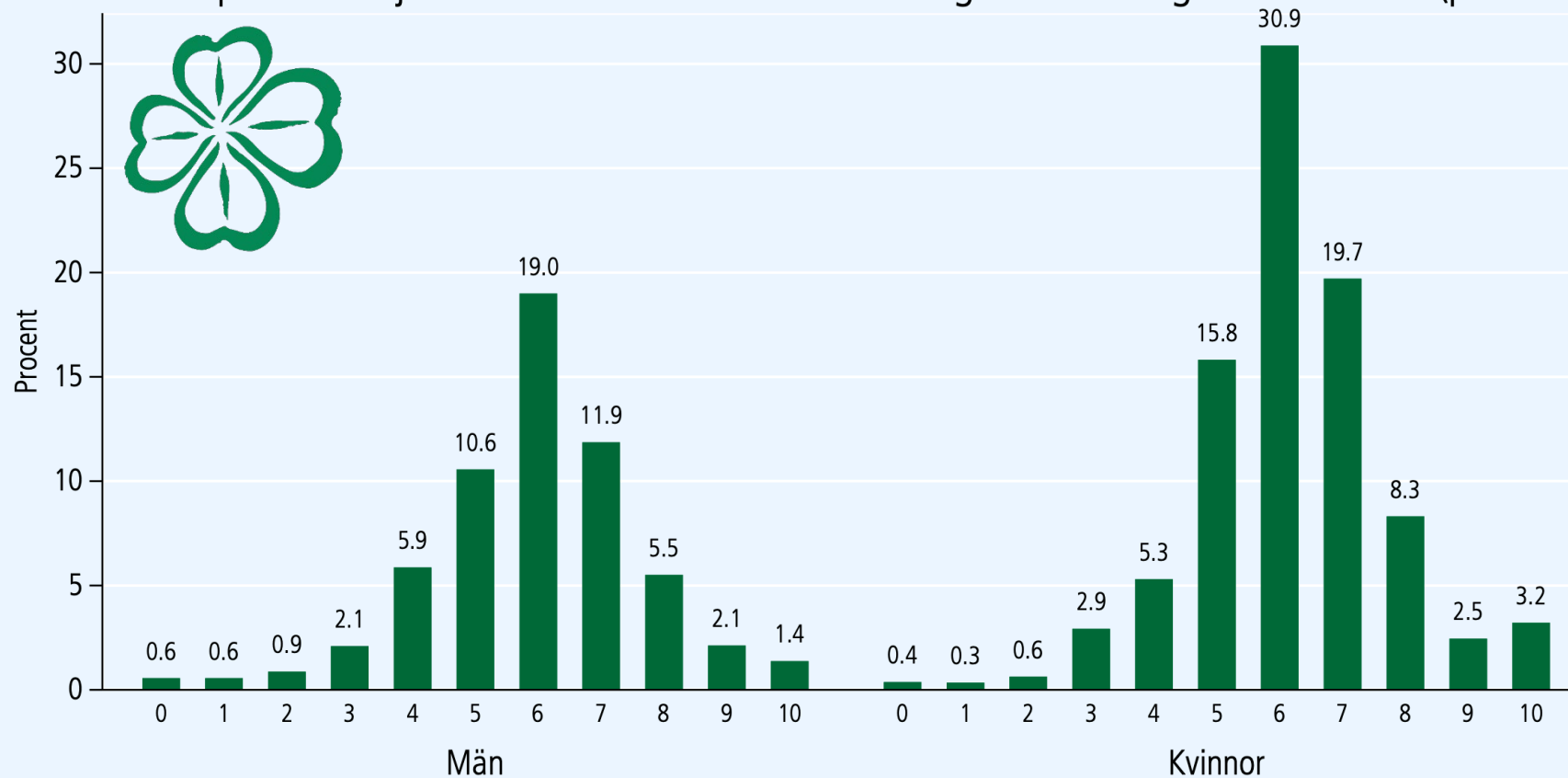
Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningen 2018.

Centerpartiets väljarstöd bland män och kvinnor med olika yrken 2018 (procent)

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningen 2018.

Centerpartiets väljarstöd bland män och kvinnor längs vänster-högerskalan 2018 (procent)

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningen 2018.

Sammanfattning

- Unga, högutbildade, svagt högerlutande, gröna och migrationsgenerösa kvinnor hade stor benägenhet att välja Centerpartiet 2018.
- I kombination med ideologiska orienteringar och sakfrågeåsikter ökar möjligheterna att predicera en röst på Centerpartiet.

4.

Centerpartiets elektoral potential

Centerpartiets samlade sympatikapital

Det tolererade mittenpartierna

Den ideologiska spelplanen

Aktuellt opinionsläge *Mätningarnas Mätning*

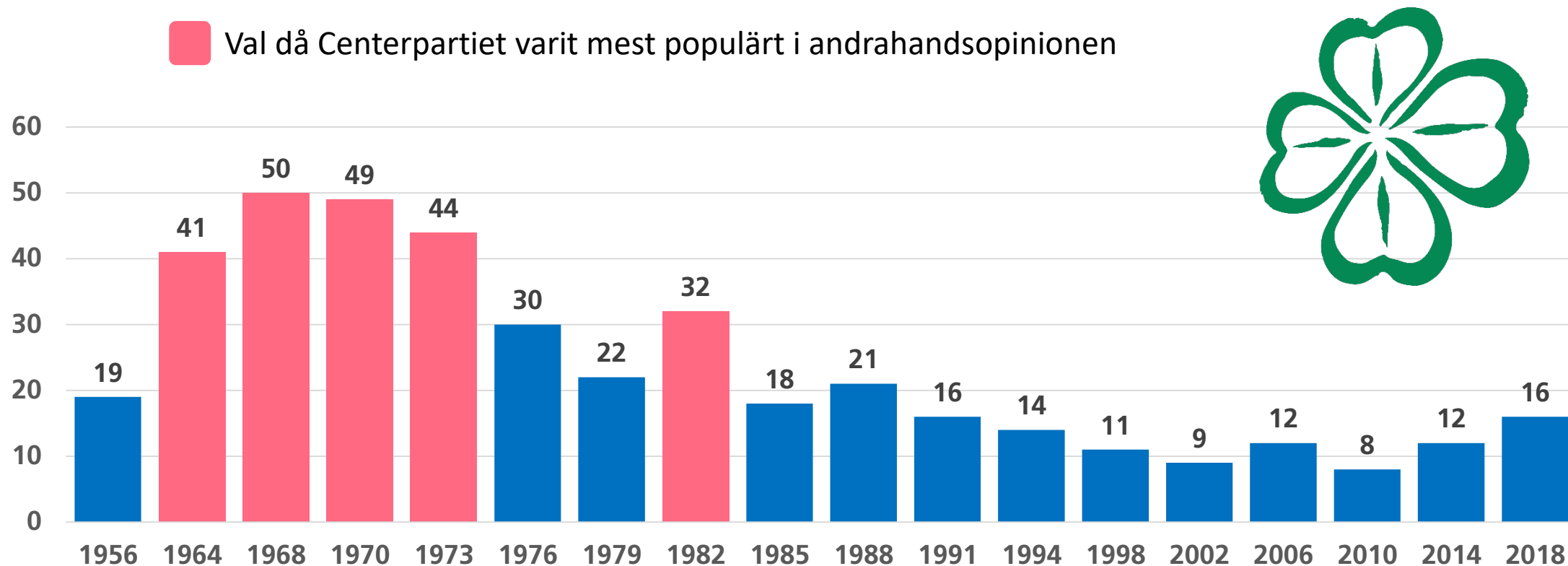
Framtida sannolika riksdagsmajoriteter

Hur stort är ett partis samlade sympatikapital?

Maximal elektoral potential (MEP)
= andel förstapreferenser
+ andel andrapreferenser

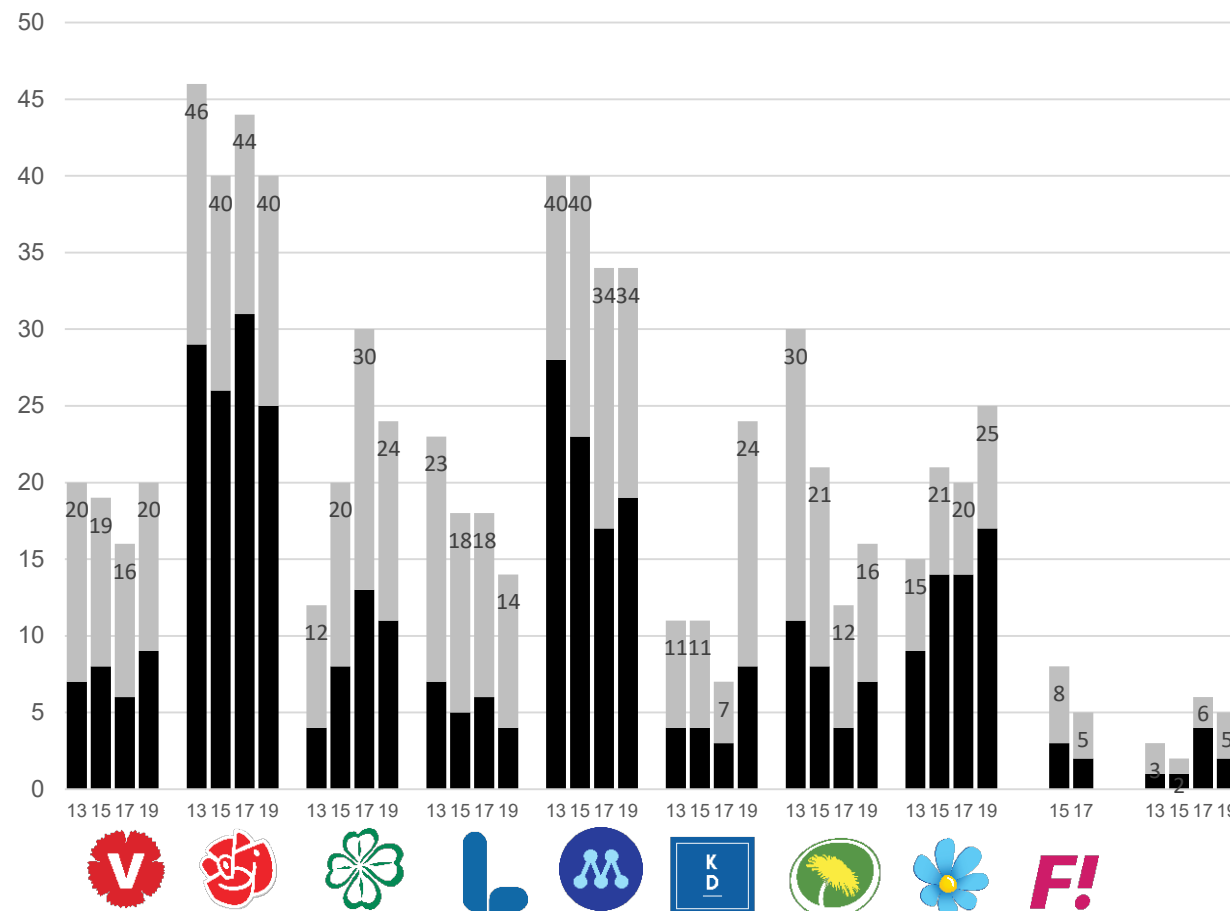
Centerpartiets elektoral potential 2019 (SOM-undersökningen):
11 procent (bästa parti) + 13 procent (näst bästa parti) = 24 procent

Andelen svenska väljare som uppger att de har **Centerpartiet** som sitt näst bästa parti, 1956-2018 (procent)

Källa: Valforskningsprogrammet, Valundersökningarna 1956-2018.

PARTIERNAS SAMLADE OPINIONSKAPITAL 2013-2019

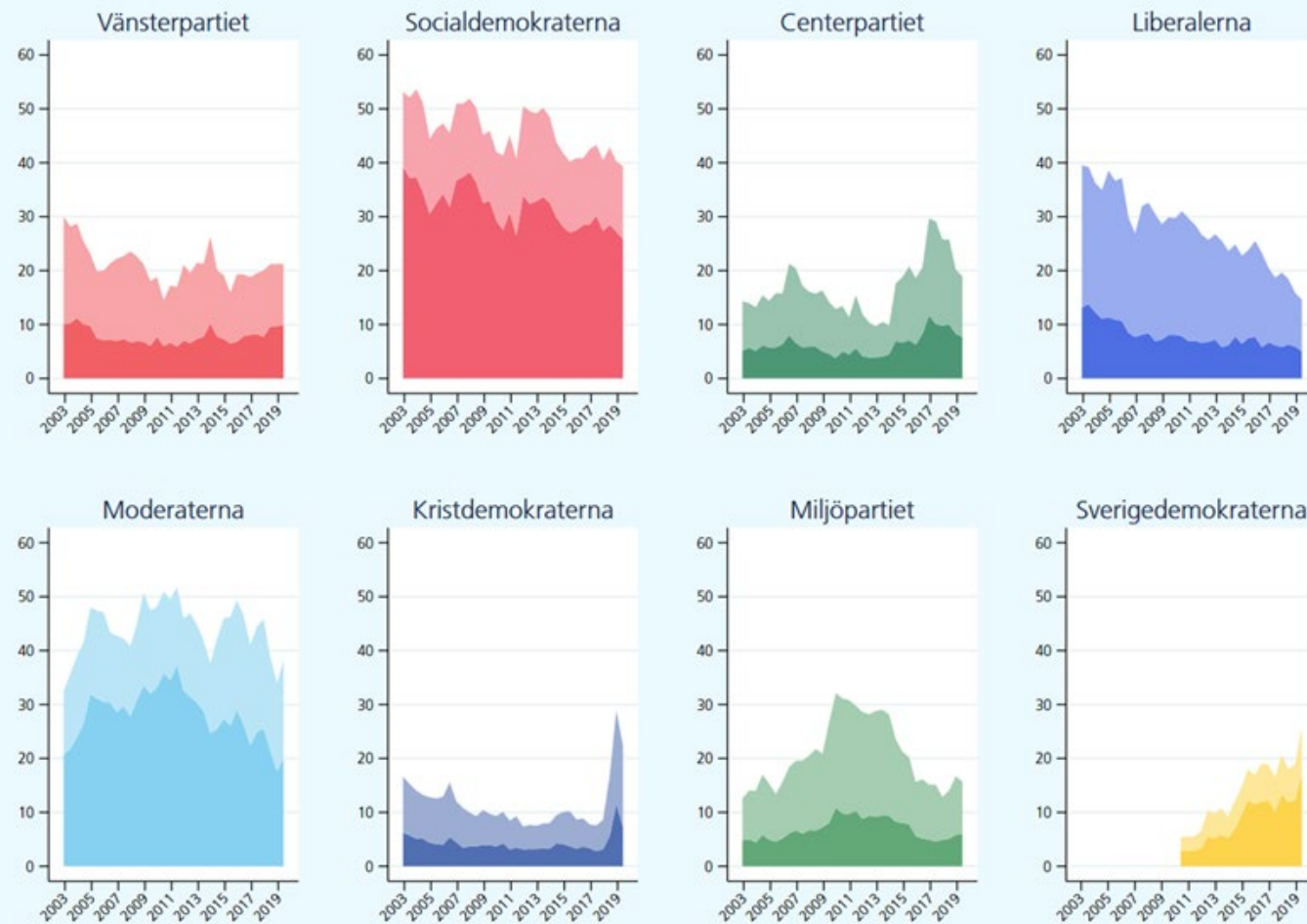

Kommentar: Partiernas maximala elektorala potential (MEP) beräknas genom att summera partiets andel av förstapreferenserna (bästa parti) med partiets andel av andrapreferenserna (näst bästa parti). Antalet svarande vid respektive undersökningstillfälle har varit följande: 2013 (n=2 813), 2015 (n=2 592), 2017 (n=2 908), 2019 (n=1 359). Staplarna längst till höger i figuren är övriga partier. Antalet svarande för Feministiskt initiativ var för få 2013 och 2019.

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 2013, 2015, 2017 och 2019.

PARTIERNAS SAMLADE OPINIONSKAPITAL 2003-2019

MEP=
%BÄSTA PARTI +
%NÄST BÄSTA
PARTI

Kommentar: Partiernas maximala elektoral potential (MEP) beräknas genom att summiera partiets andel av förstapreferenserna (bästa parti) med partiets andel av andrapreferenserna (näst bästa parti). **Källa:** Statistiska centralbyråns partisynpatiuundersökningar (SCB/PSU) maj och november 2003-2019.

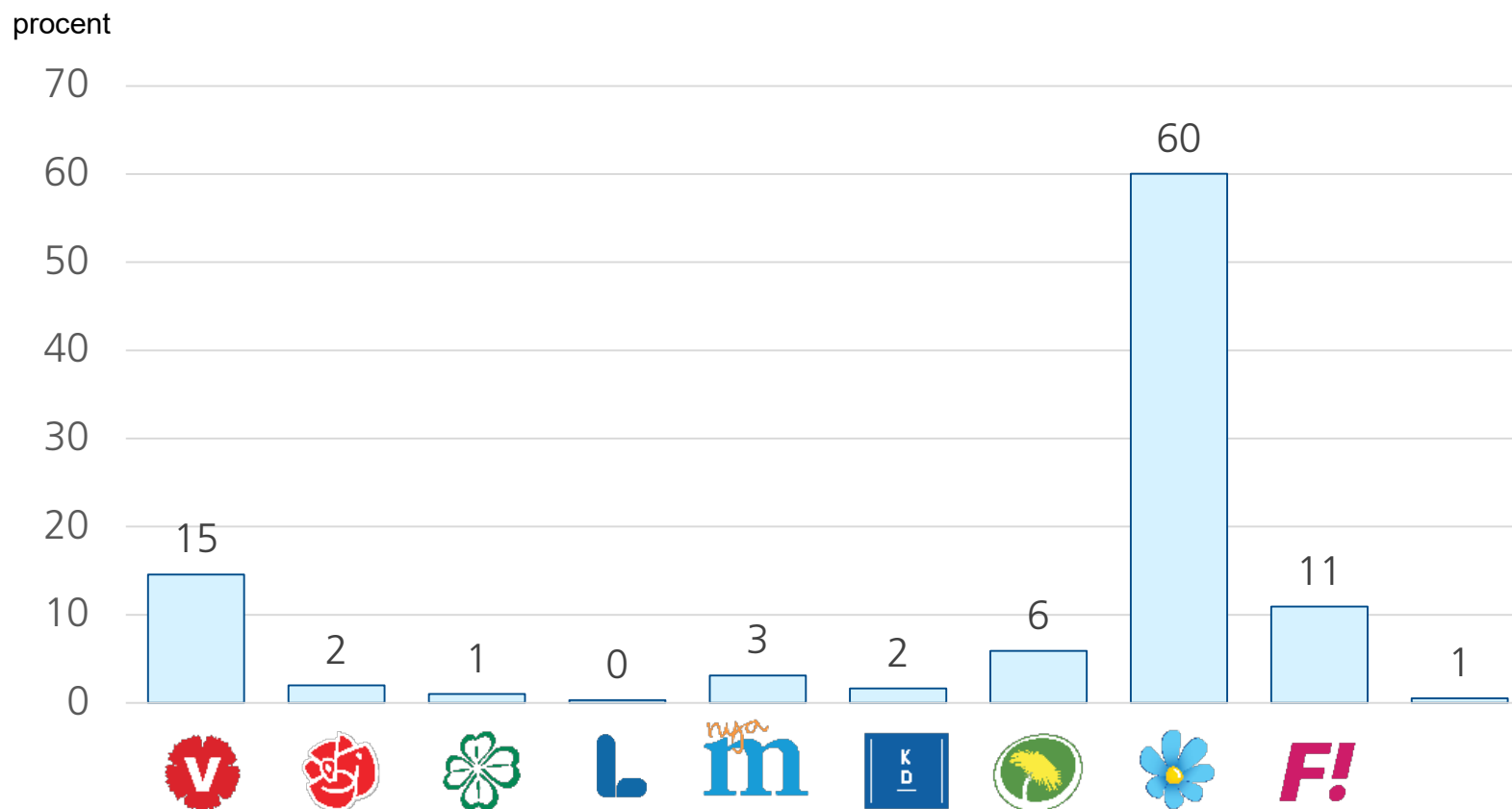

De tolererade mittenpartierna (1/2): *"Vilket parti tycker du sämst om?"*

Tabell 1 Väljarnas sämsta partier 1970-2018. Andelen väljare som tycker sämst om olika partier (procent).

	VPK/V	KFML(r)	SKP	S	MP	C	FP/L	M	KD	NY D	SD	FI	Annat	Summa procent	<u>Antal svarande</u>
1970	38	13	–	3	–	0	2	39	4	–	–	–	1	100	2 190
1973	38	13	3	4	–	1	7	29	4	–	–	–	1	100	1 819
1976	51	0	1	4	–	3	3	35	2	–	–	–	1	100	2 083
1979	41	–	1	9	–	5	2	39	2	–	–	–	1	100	2 462
1991	26	–	0	7	8	2	3	17	4	34	–	–	0	100	2 270
2018	13	–		3	10	2	0	3	2	–	55	12	0	100	2 982

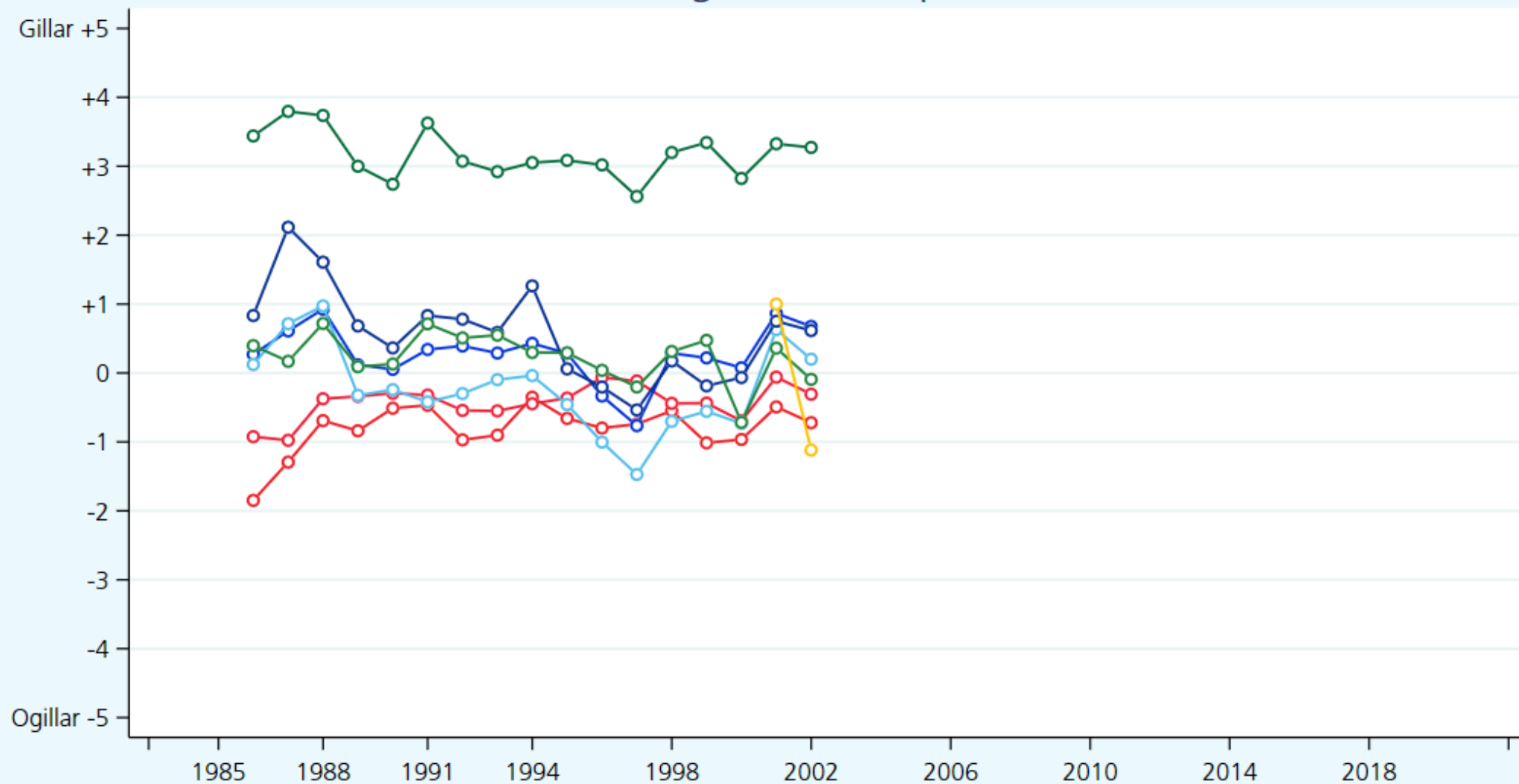
De tolererade mittenpartierna (2/2): " Finns det något parti du aldrig skulle rösta på?"

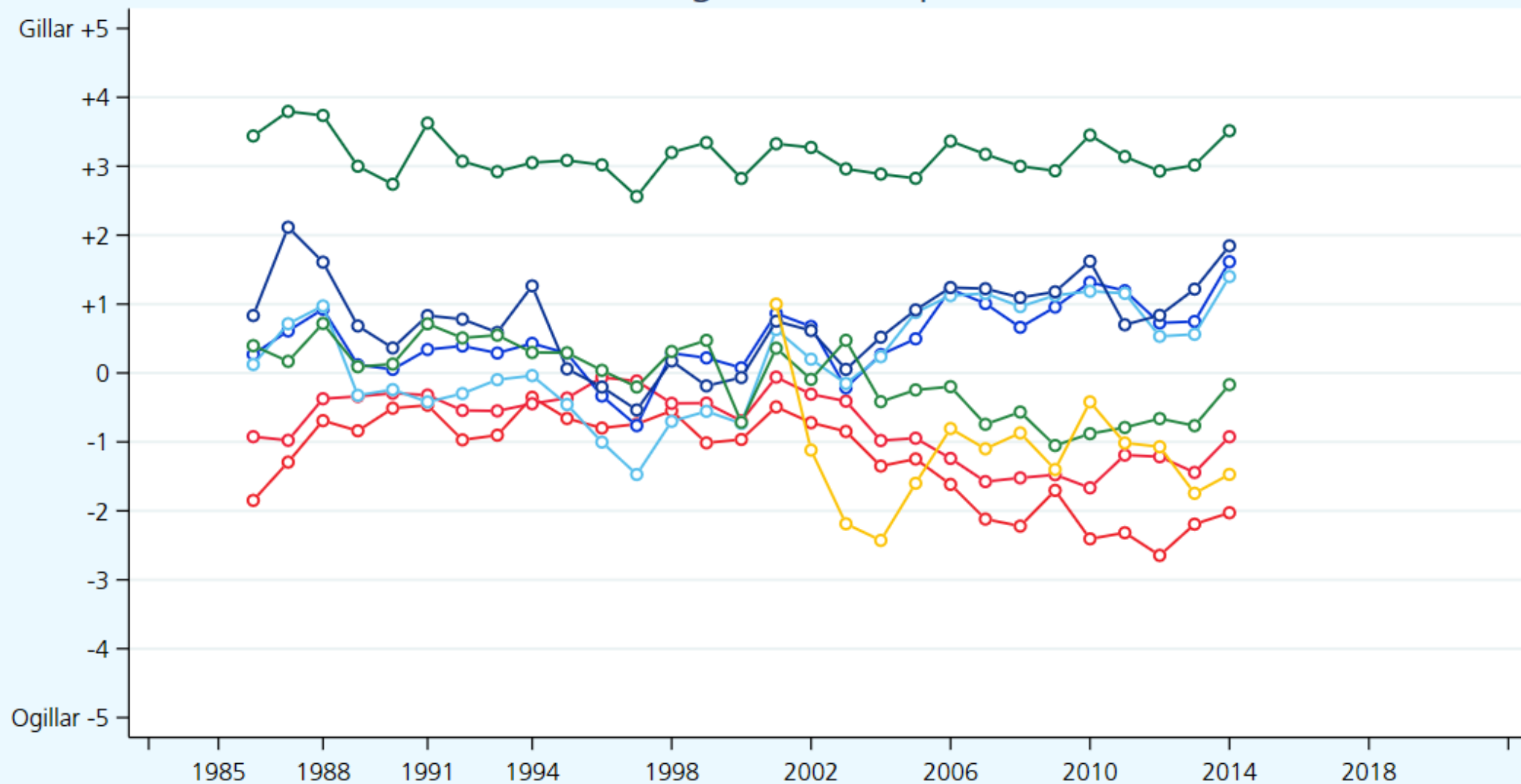
Vem gillar Centerpartiet?

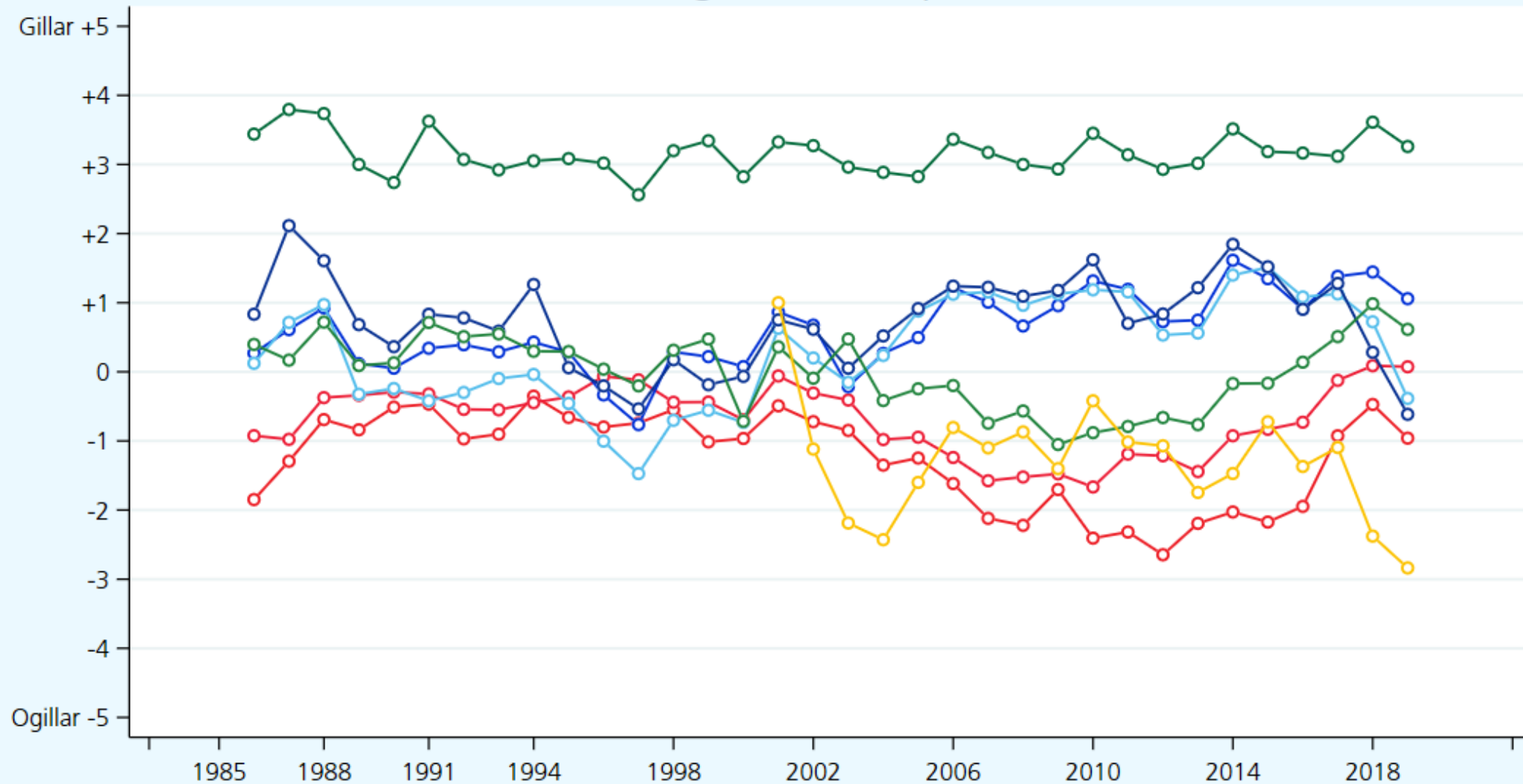
Vem gillar Centerpartiet?

Vem gillar Centerpartiet?

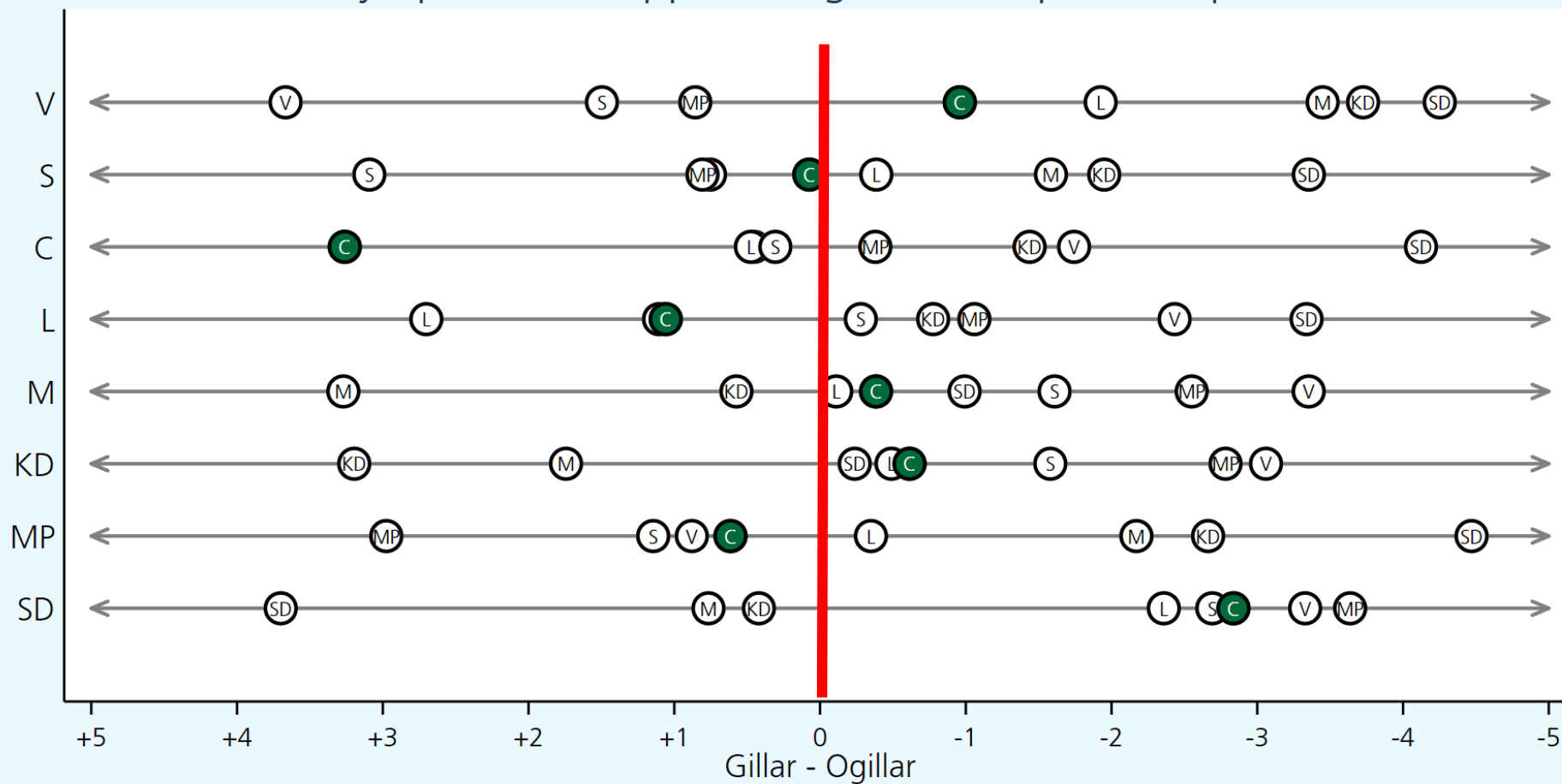

Vem gillar Centerpartiet?

Vem gillar Centerpartiet?

Partisympatisörers uppfattningar om de politiska partierna

Den ideologiska spelplanen

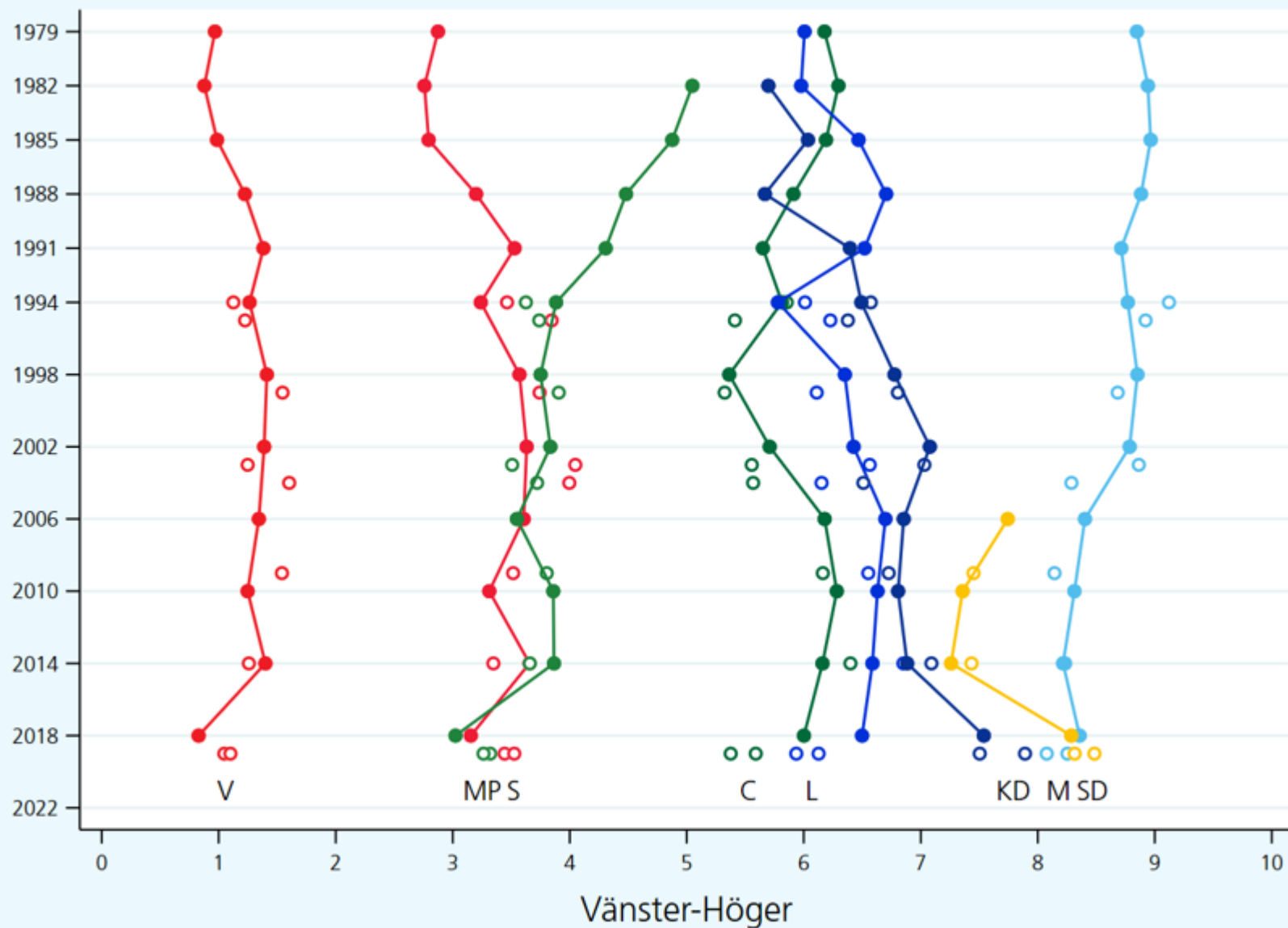
Partibytten sker i första
hand mellan grannar i
partisystemet.

Figur 2

Partiernas positioner längs vänster-höger-dimensionen enligt väljarna.
1979-2019. (medeltal)

Voters' Left-right placements of parties 1979-2019. (means)

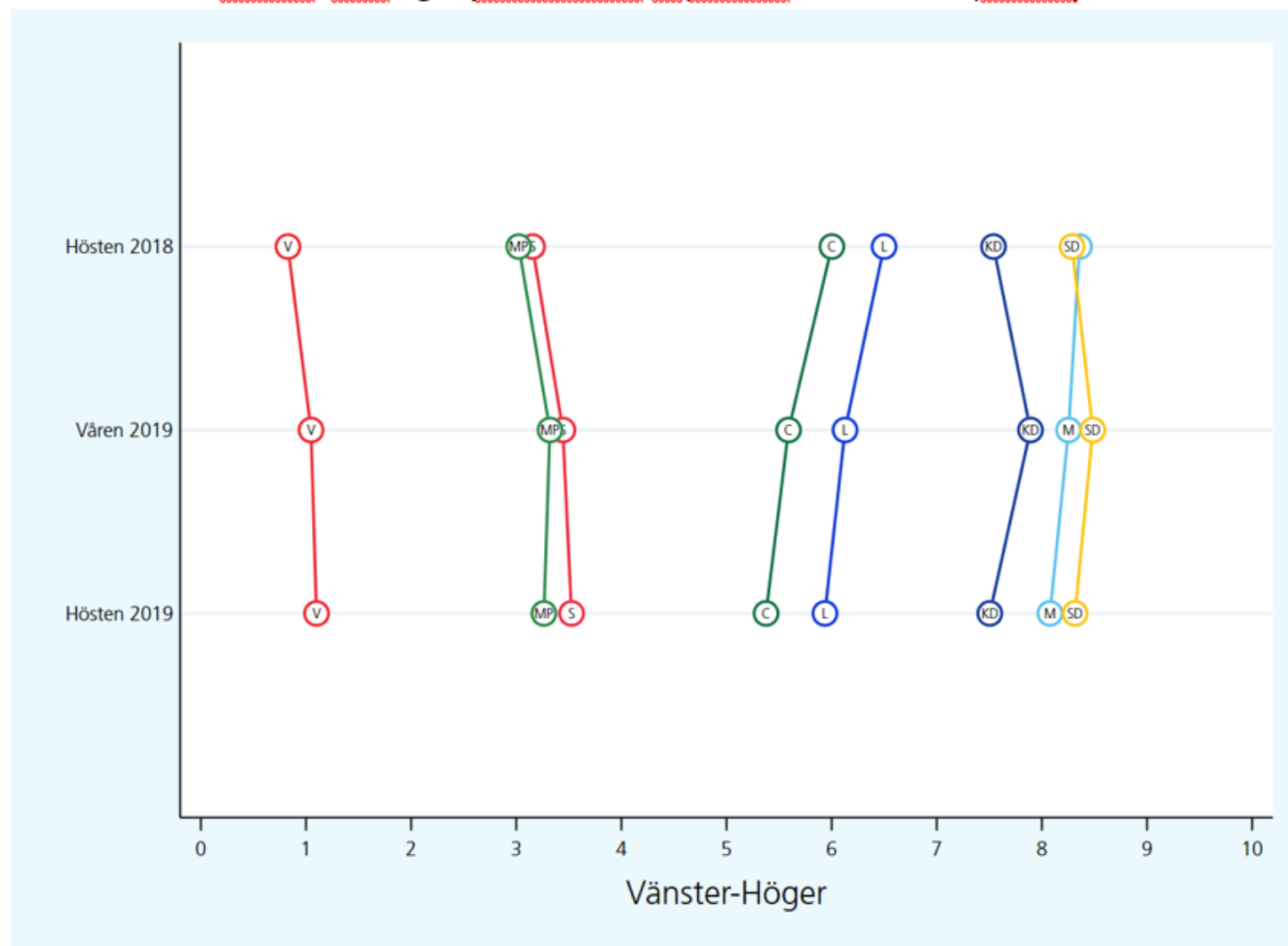
Partilandskap i förändring

Väljarna förändrar sin bild av partiernas inbördes avstånd i partisystemet (Hösten 2018-hösten 2019):

- Sverigedemokraterna uppfattas idag som flankparti till höger om Moderaterna
- Januariavtalet förstärker trender av ökat avstånd mellan Alliansens partier.
- Fyra block (?) som alla rör sig mot mitten.

Figur 1

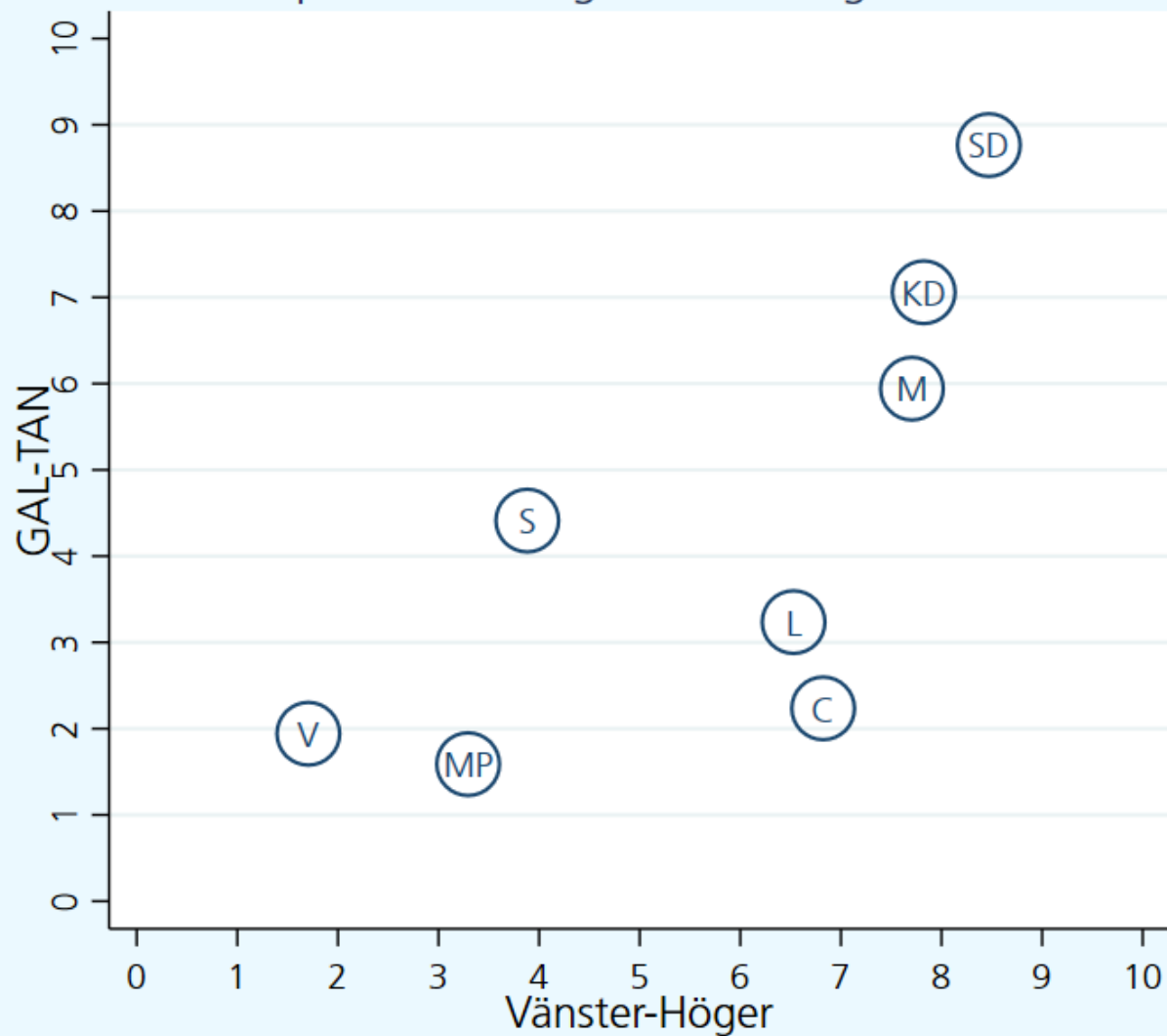
Partiernas genomsnittliga positioner längs vänster-höger-dimensionen enligt väljarna. Tre undersökningar under ett år, 2018-2019. (medeltal)
Voters' Left-right placements of parties 2018-2019. (means)

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningen 2018 (september), Europaparlamentsvalundersökningen 2019 (juni) samt SOM-undersökningen 2019 (september).

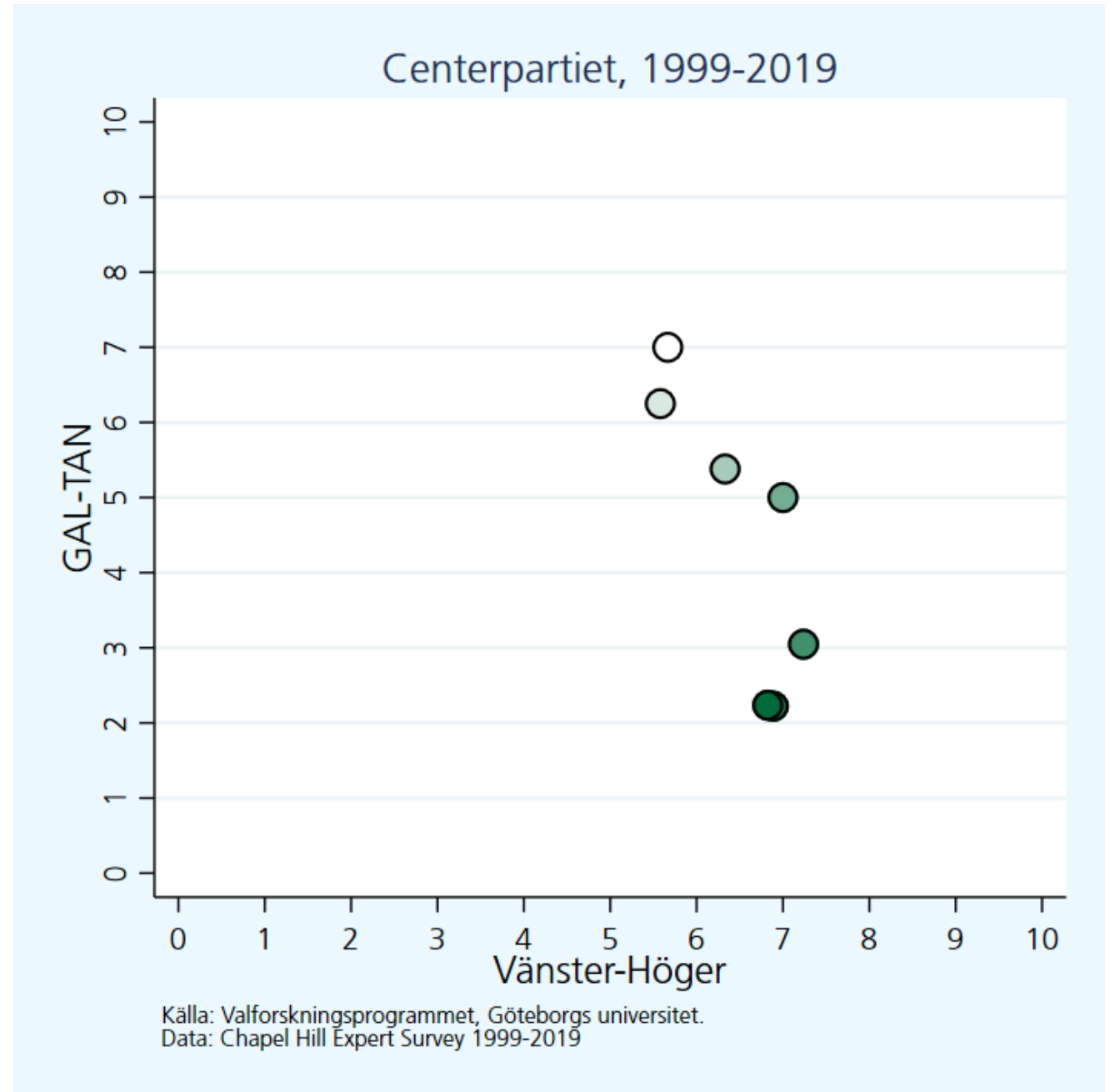
Partiernas positioner längs vänster-höger och GAL-TAN

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet.
Data: Chapel Hill Expert Survey 2019

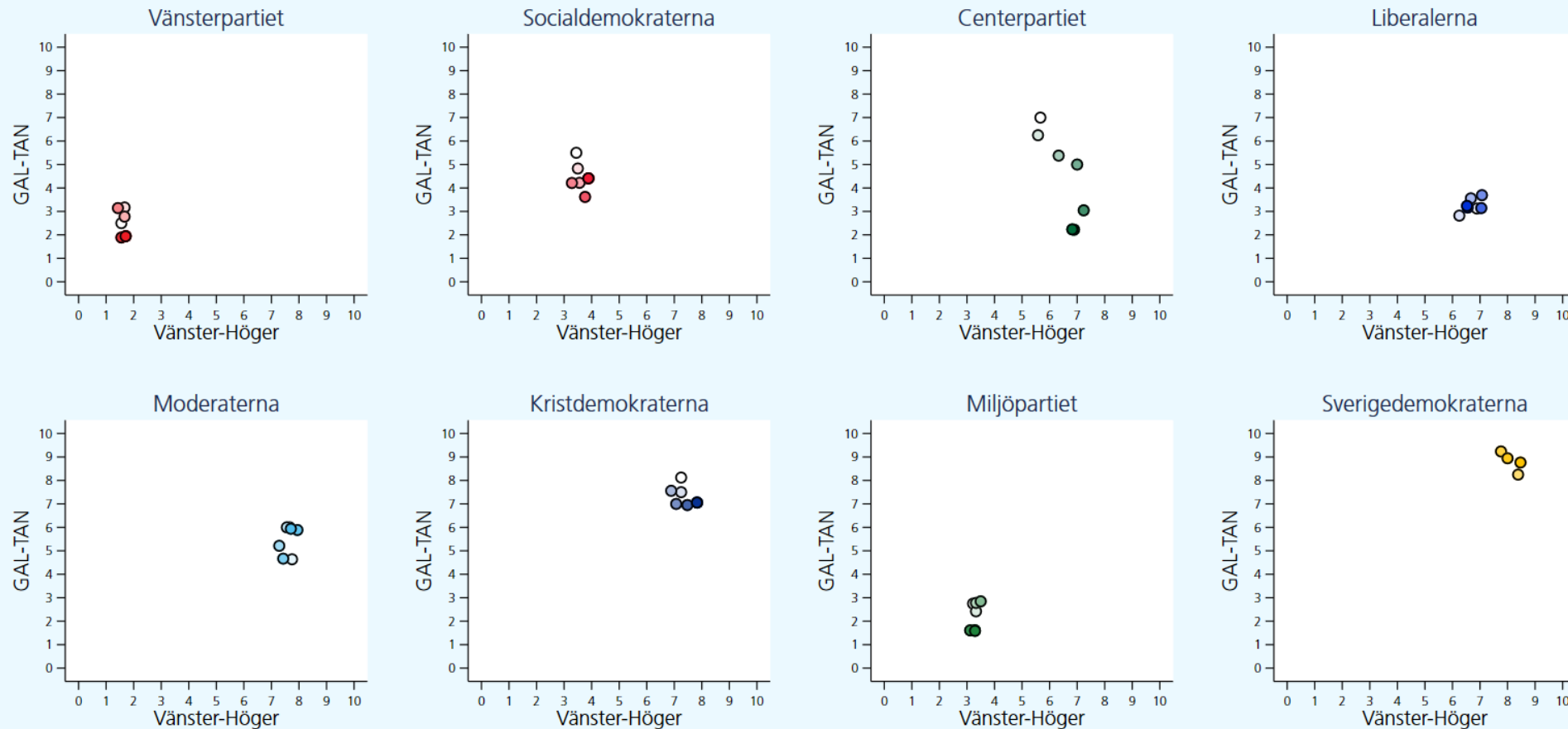
Vägen till framgång?

Expertbedömningar av
Centerpartiets position
längs vänster-högerskalan och
GAL-TAN, 1999-2019

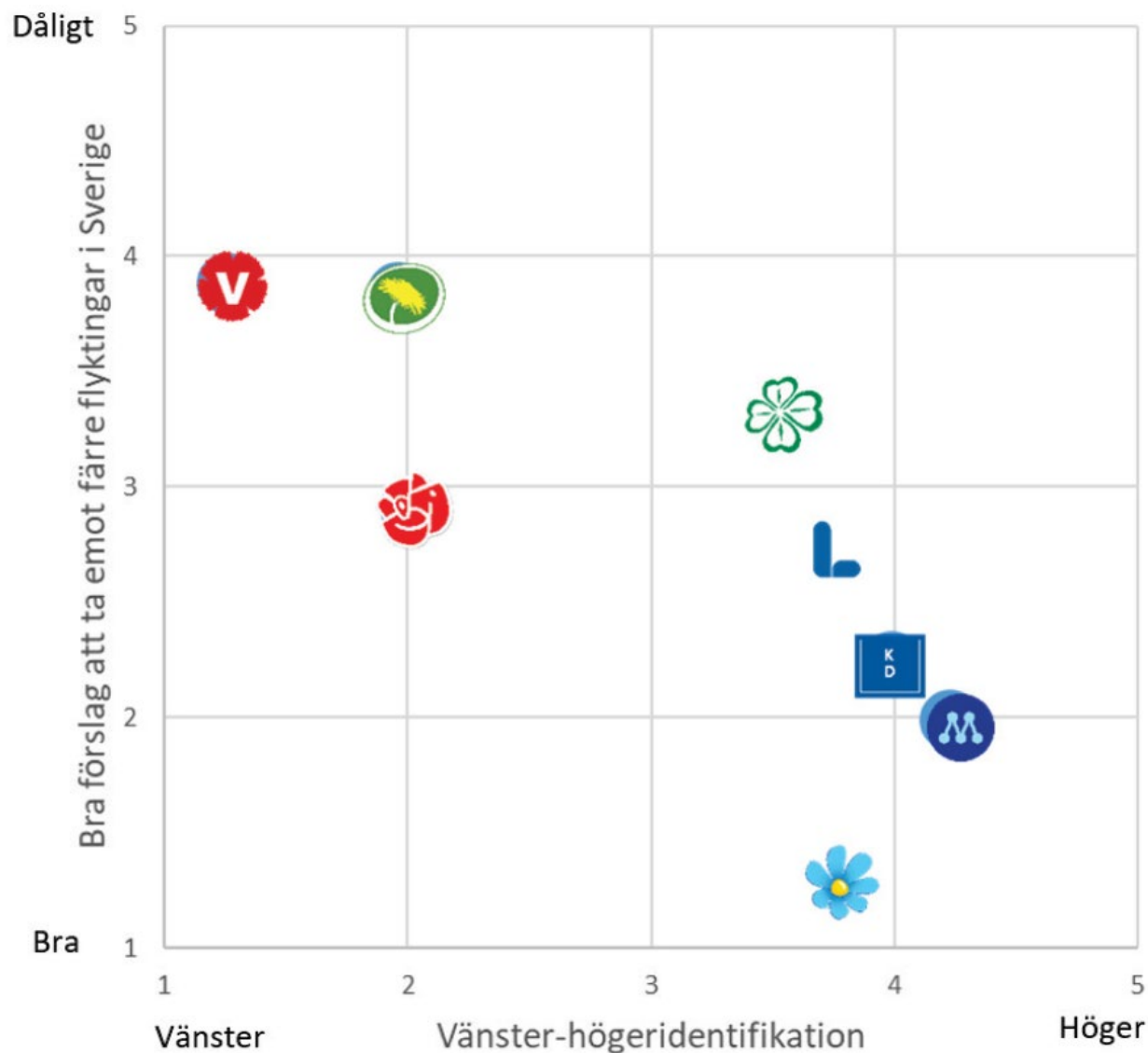

Centerpartiet på ideologisk vandring

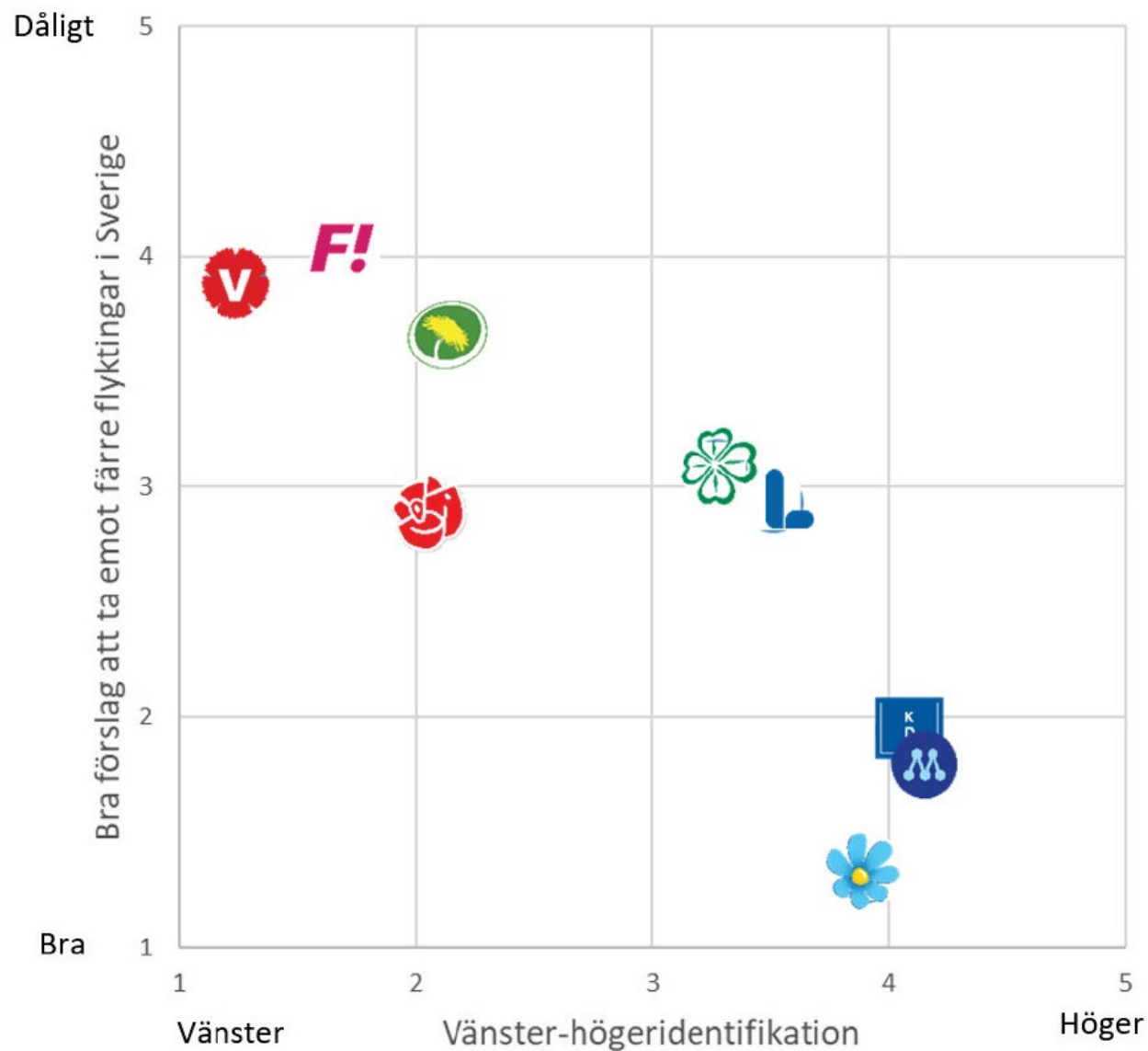
Partiernas positioner längs vänster-höger och GAL-TAN 1999-2019

Det politiska landskapet 2018

Det politiska landskapet 2019

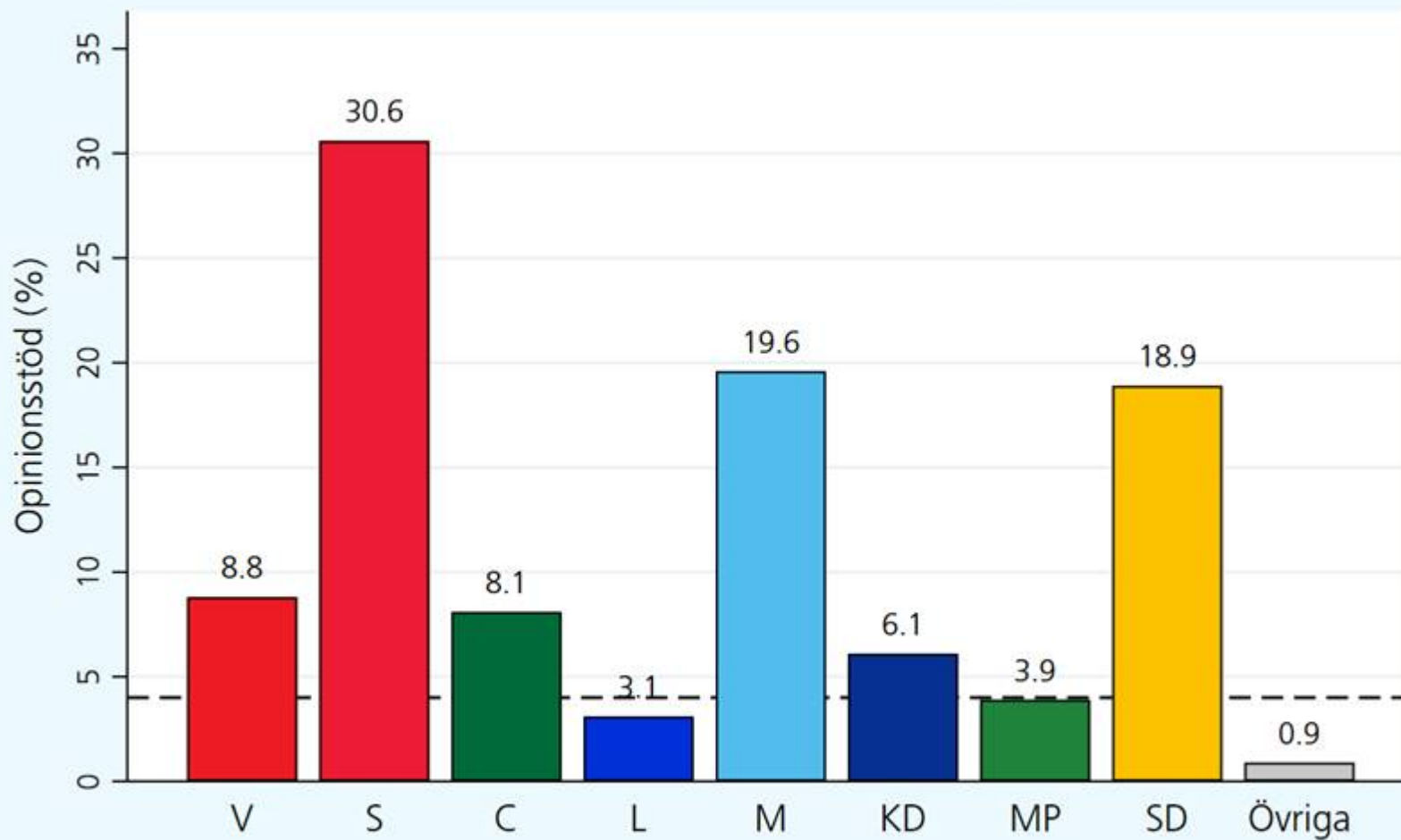
Mätningarnas mätning

Valforskningsprogrammets sammanvägning av resultat från opinionsmätningar av röstningsintention i ett tänkt riksdagsval.

Mätningarnas Mätning

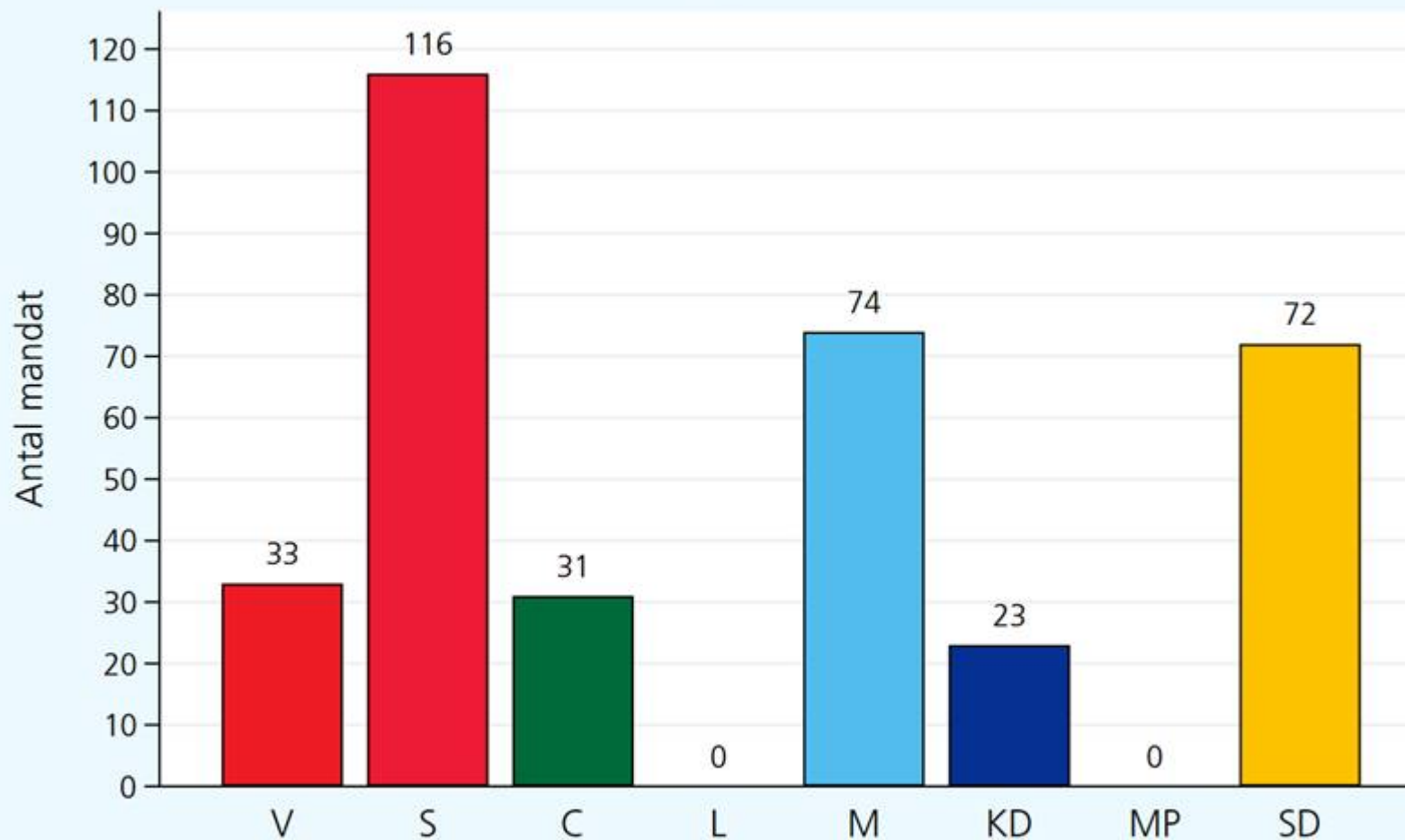

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet (2020 06 05)

Kommentar: Sammanvägning av opinionsmätningar från SCB, Sifo, Demoskop, Novus och Ipsos.

Mätningarnas Mätning

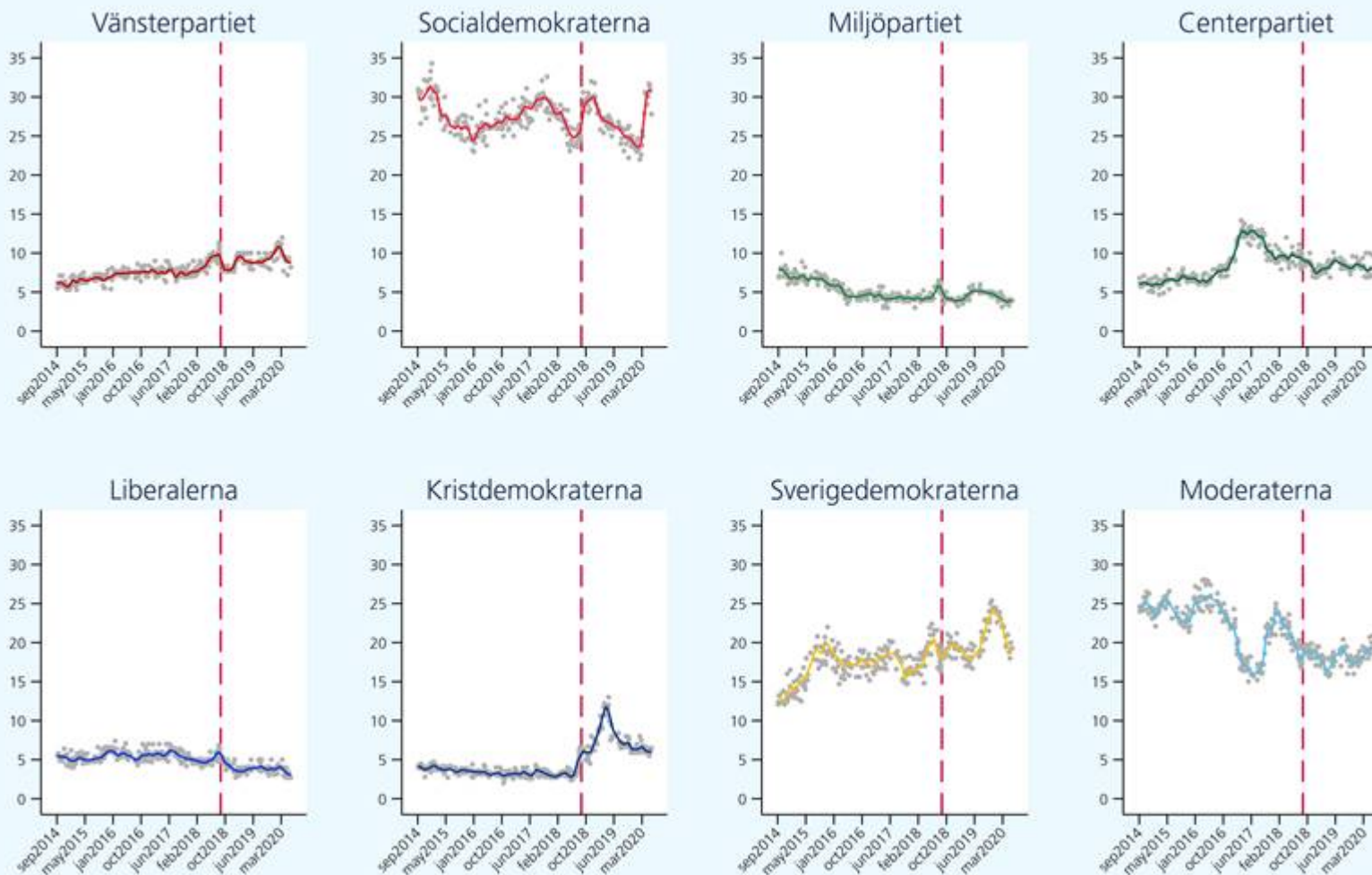

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet (2020 06 05)

Kommentar: Sammanvägning av opinionsmätningar från SCB, Sifo, Demoskop, Novus och Ipsos.

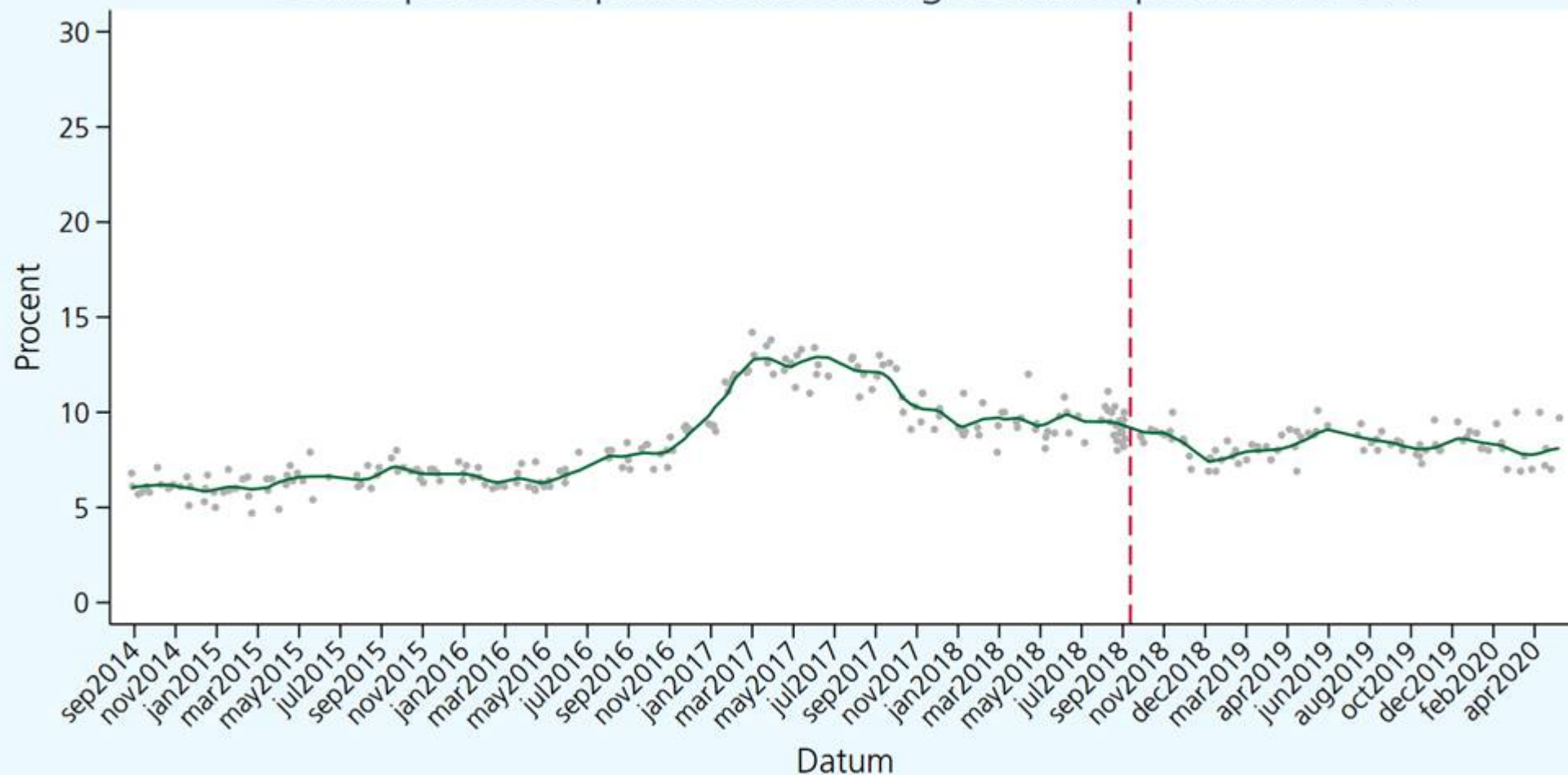

Mätningarnas Mätning

5 juni 2020

Centerpartiets opinionsutveckling sedan september 2014

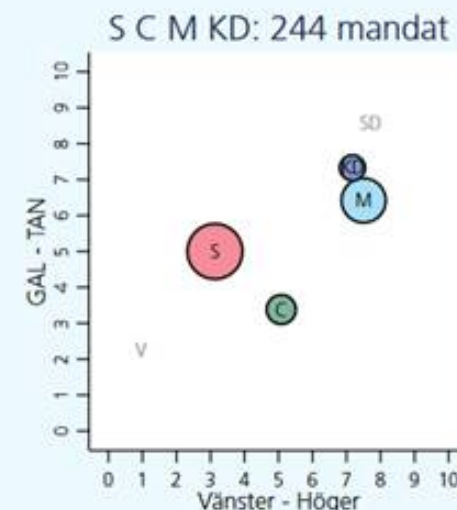
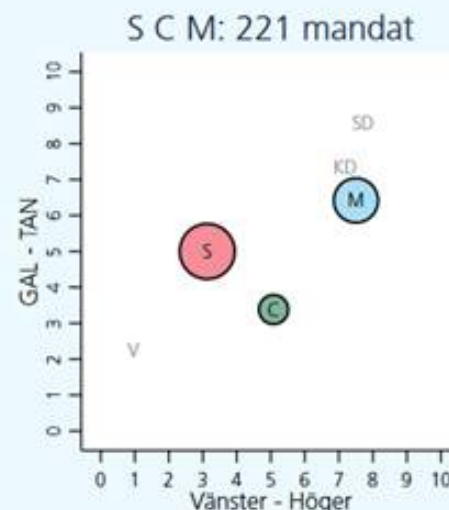
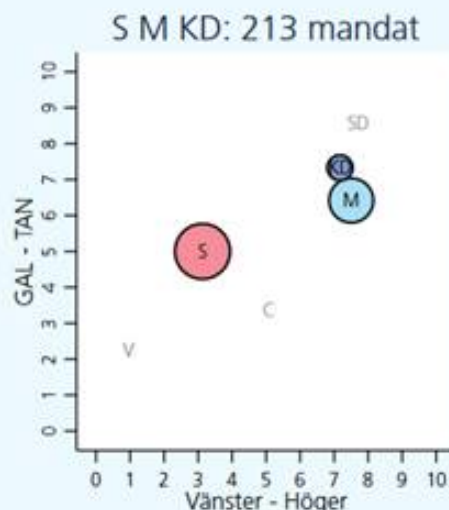
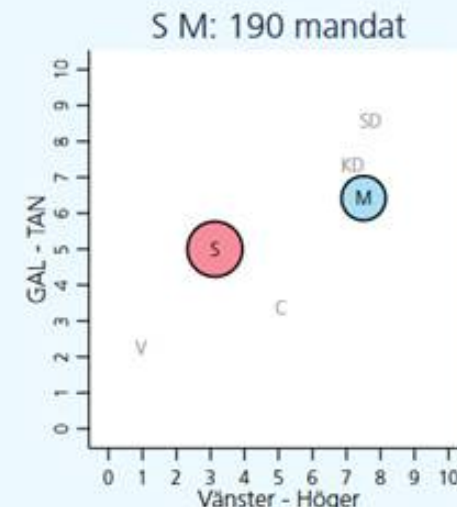
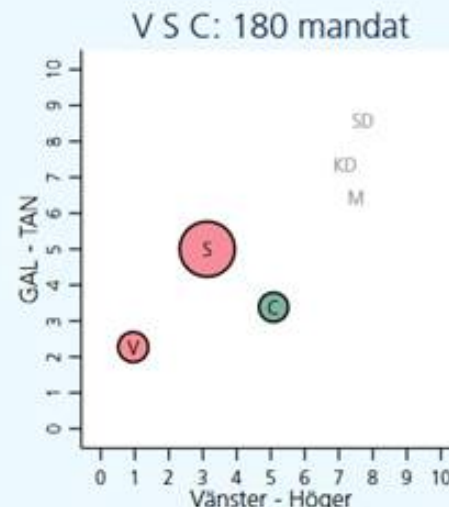
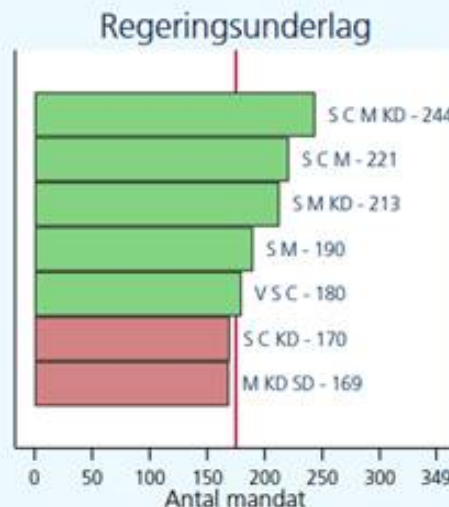
Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet (2020 06 05)

Kommentar: Sammanvägning av opinionsmätningar från SCB, Sifo, Demoskop, Novus och Ipsos.

Möjliga majoriteter

- Vi beräknar minsta ideologiskt sammanhängande majoritet givet mandatfördelningen just nu.
- Bygger på partiers styrkeförhållanden och ideologiska avstånd.
- Vi plockar bort kombinationer som består av partier som har alltför stora ideologiska avstånd till varandra.
- Uppdateras efter varje mätning.

Mätningarnas Mätning: Möjliga regeringsunderlag

Kommentar: Maximalt tillåtna spridning för vänster-höger (EP19) och GAL-TAN (CHES) inom samma regeringsunderlag är 45% av skalorna. Mandatberäkning baserad på Mätningarnas Mätning.

Sammanfattning

- Centerpartiet är ett tolererat parti
- C har strategiskt fördelaktiga positioner i den politiska rymden
- En analys av möjliga regeringsunderlag/riksdagsmajoriteter visar att Centerpartiets position och styrka erbjuder bättre möjligheter att vara en del av regeringsunderlaget än partiets storlek medger.
- Den ekonomiska krisen har understrukt att framtida regeringars förda politik kommer av nödvändighet behöva vara brett förankrad i S C M.

TACK!

Svenska Valforskningsprogrammet

Statsvetenskapliga institutionen

Göteborgs universitet

Box 711, SE 405 30 Göteborg

Kontakt: valforskning@pol.gu.se

Web: www.valforskning.pol.gu.se

Twitter: [@valforskning](https://twitter.com/valforskning)

Facebook: Valforskningsprogrammet

Följ vår forskning på sociala medier

www.demokratifonden.se & [@demokratifonden](https://twitter.com/demokratifonden)

www.politologerna.se & [@politologerna](https://twitter.com/politologerna)

www.henrikoscarsson.com & [@HenrikOscarsson](https://twitter.com/HenrikOscarsson)

